

Inkludering av unga med flyktingbakgrund i värmländsk idrott

Peter Carlman & Carina Vikström

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Idrottsvetenskap

FORSKNINGSRAPPORT | Karlstad University Studies | 2018:46

Inkludering av unga med flyktingbakgrund i värmländsk idrott

Peter Carlman & Carina Vikström

Inkludering av unga med flyktingbakgrund i värmländsk idrott

Peter Carlman & Carina Vikström

FORSKNINGSRAPPORT

Karlstad University Studies | 2018:46

urn:nbn:se:kau:diva-69610

ISSN 1403-8099

ISBN 978-91-7063-885-5 (tryck)

ISBN 978-91-7063-980-7 (pdf)

© Författarna

Distribution:
Karlstads universitet
Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap
Institutionen för pedagogiska studier
SE-651 88 Karlstad
+46 54 700 10 00

Tryck: Universitetstryckeriet, Karlstad 2018

WWW.KAU.SE

*Jag tycker att man ska sluta med krig och
satsa på ungdomarna att de får chansen
att tävla med andra ungdomar i världen
(Ung idrottare med flyktingbakgrund)*

Sammanfattning

Mot bakgrund av den ökade invandringen till Sverige under 2015 beslutade regeringen samma år att stötta Riksidrottsförbundet med extra medel på 64 miljoner kronor per år mellan 2015 - 2018. Syftet med medlen var att ge möjligheter till att skapa fysiska aktiviteter och arbeta med grundläggande introducering av nyanlända flickor och pojkar i det svenska föreningslivet. Rapportens syfte var att studera hur regeringens extra satsning på inkludering i idrotten realiserats i värmländska idrottsföreningar. Rapportens data bygger på analyser av idrottsföreningars projektansökningar, fokusgruppsintervjuer med föreningsledare och individuella intervjuer med ungdomar med flyktingbakgrund. Resultatet visar att unga med flyktingbakgrund anses vara en grupp som "saknar" något för att kunna bli en naturlig del av föreningarnas verksamhet, och att det krävs vissa färdigheter för att "passa in" och för att kunna delta i verksamheten. Idrottsförmågan lyfts som det största hindret för att delta i idrotten. Vidare har föreningarnas arbete med inkludering bidragit till att utmana föreningarnas föreställningar om vad svensk idrott är och vilka hinder verksamheten har för unga med flyktingbakgrund och även för andra grupper av unga med begränsad erfarenhet av traditionell föreningsidrott. Förutsättningen för att de intervjuade ungdomarna började med idrott i Sverige var deras egen vilja att idrotta. Idrott och fysisk aktivitet var en del av deras liv både i deras tidigare hemland och i Sverige. Det fanns ett grundlagt intresse för idrott och en fysisk kompetens som bidrog till att de idrottade även om de inte kunde och förstod hur idrott organiseras i Sverige och i begränsad omfattning förstod språket. Vidare var mötet mellan individen och idrottsföreningen viktigt för ungdomarnas fortsatta idrottande. En viktig faktor här var enskilda ledare. En sammantagen slutsats i undersökning är att resultatet visar på betydelsen av att lyfta blicken från målgruppen unga med flyktingbakgrund och också rikta fokus på generella strukturella faktorer i idrottens organisering.

Innehåll

FÖRORD	4
1 INLEDNING	5
1.1 BAKGRUND OCH SYFTE	5
2 TIDIGARE FORSKNING OCH VAL AV PERSPEKTIV	9
3 OM METODEN	14
3.1 ANALYS AV PROJEKTANSÖKNINGAR	14
3.2 FOKUSGRUPPSINTERVJUER	15
3.3 INDIVIDUELLA INTERVJUER	17
4 RESULTAT	20
4.1 FÖRENINGARNAS PERSPEKTIV.....	20
4.1.1 Vägen in och passa in i idrott	20
4.1.2 Den inkluderande föreningen	25
4.1.3 Samverkan	31
4.1.4 Sammanfattning	34
4.2 RÖSTER FRÅN INSIDAN – UNGDOMAR MED FLYKTINGBAKGRUND OM SITT IDROTTANDE I SVERIGE	36
4.2.1 Brister och resurser för inkludering.....	36
4.2.2 En hjälpande hand.....	40
4.2.3 Banden som förenar	45
4.2.4 Sammanfattning	48
5 DISKUSSION.....	49
REFERENSER	57

Förord

Denna rapport är resultatet av en samverkan mellan Värmlandsidrotten, ämnet idrottsvetenskap vid Karlstads universitet och vetenskapliga kunskapscentret Utbildningsvetenskapliga studier av barn och barndom (UBB) vid Karlstads universitet. Vi vill tacka alla ledare och unga idrottare som medverkade i studien och delgav sina erfarenheter och gjorde studien möjlig. Kunskap som inhämtas från projektet ska förhoppningsvis kunna bidra till att utveckla positiva idrottsverksamheter för ungdomar med flyktingbakgrund. Det kan exempelvis ske genom att resultatet används för att utveckla styrningen av ekonomiska medel, utvecklandet av ledarskapet inom idrottsrörelsen och en förståelse för hur nya grupper av ungdomar påverkar idrottens traditionella värden och organisation. Resultatet kan dock medföra att idrottens arbete utpekats negativt, exempelvis genom att den verksamhet som bedrivs avviker från idrottsrörelsens visioner om allas rätt till att delta i föreningsidrott. Det är viktigt att vara medveten om det spänningsfält som kan uppstå mellan den etablerade idén om den goda idrotten (som möjliggör att idrotten tilldelas omfattande medel från staten för att arbeta med inkludering) och studiens resultat. Med det sagt så känns det också viktigt att poängtera att ledarna inte menat något illa när de pratat om idrottande ungdomar med flyktingbakgrund, även om citat kan verka stereotypa. Tvärtom, så vill vi lyfta det betydelsefulla arbete som många av ledarna gör. De ledare som har deltagit i intervjuerna är otroligt ödmjuka inför de här ungdomarna. De har antagligen inte fler förutfattade meningar om idrott och unga med flyktingbakgrund än vad andra föreningsledare, eller människor i stort har. Genom resultatet som lyfts fram i denna rapport beskrivs helt enkelt hur normer och värderingar tar sig uttryck inom idrotten.

Karlstad i oktober 2018

Författarna

1 Inledning

Idrottspolitiken har ett tydligt fokus mot barn och unga, där stor vikt läggs vid att alla ska kunna delta oavsett kön, socioekonomi eller kulturell och etnisk bakgrund (Kulturutskottet, 2017), vilket också överensstämmer med Riksidrottsförbundets policydokument Idrotten vill. Det ifrågasätts dock alltmer om idrotten klarar att leva upp till den demokratiska principen om allas rätt att vara med (Norberg, 2014; SOU, 2008:59). Den senaste idrottsutredningen (SOU, 2008:59) uppmärksammade särskilt den bristande tillgängligheten (idrott åt alla) i den organiserade föreningsidrotten och menar att det finns en diskrepans mellan vad idrotten vill och vad idrotten faktiskt gör. Trots den kritik som har framförts finns det i samhället ett stort förtroende för den organiserade föreningsidrotten (se exempelvis Kulturutskottet, 2017). Detta blev inte minst tydligt under 2016, då idrotten tilldelades extra medel (64 miljoner) för att arbeta med inkludering av nyanlända. RF skriver själva: "Regeringen ser den kraft som idrotten är och har anslagit medel för idrottsrörelsens etablering av nyanlända." (Riksidrottsförbundet, 2016). Den här rapporten ska ses mot bakgrund av att om idrottens arbete med nyanlända ska bli framgångsrikt och långsiktigt hållbart behövs mer kunskap om hur idrottsföreningar kan utveckla sin verksamhet så att nya grupper inkluderas och blir delaktiga i idrott.

1.1 Bakgrund och syfte

En omfattande flyktingvåg kom under hösten 2015 då rekordmånga flydde från krigshärjade områden i bland annat Syrien, Afghanistan och Somalia. Sverige var då det land som tog emot näst flest asylsökande i Europa efter Tyskland: 162 877 personer, 70 384 av dem var barn och ungdomar och av dem var hälften ensamkommande barn (Migrationsverket, 2016a). Till följd av den ökade invandringen till

Sverige under 2015 beslutade regeringen samma år att stötta Riksidrottsförbundet med extra medel på 64 miljoner kronor per år mellan 2015 - 2018. Syftet med medlen var att ge möjligheter (främst genom distriktsförbunden och idrottsföreningarna) till att skapa fysiska aktiviteter och arbeta med grundläggande introducering av alla nyanlända flickor och pojkar i det svenska föreningslivet. I regeringsbeslutet står det även att det är av vikt att insatser genomförs i hela Sverige (Socialdepartementet, 2015). De ekonomiska medlen från Riksidrottsförbundet fördelades till landets distriktsförbund för att möjliggöra satsningar inom alla län. Värmlandsidrotten ansvarade för fördelningen av resurserna i Värmlands län. Det var då möjligt för de värmländska idrottsföreningarna att ansöka om bidrag för sina projekt.

I början benämndes projekten integrationsprojekt. Senare kom satsningen att benämnas med termen inkludering varpå projekten istället kallades för inkluderingsprojekt. I rapporten används därmed fortsättningsvis begreppet inkludering.

Statens mål med de öronmärkta resurserna till idrottens inkluderingsprojekt går hand i hand med idrottsrörelsens egna visioner om allas rätt till att delta i föreningsdriven verksamhet. I Riksidrottsförbundets idéprogram Idrotten Vill (Riksidrottsförbundet, 2009) ska svensk idrott följa FN:s deklaration som handlar om De mänskliga rättigheterna, FN:s internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt Barnkonventionen. I Idrotten vill nämnas specifikt allas rätt till att delta: "föreningsdriven idrottsverksamhet ska välkomna alla människor - oavsett nationalitet, etniskt ursprung, religion, ålder, kön, sexuell läggning eller fysiska och psykiska förutsättningar". I Strategi 2025 som innehåller idrottsrörelsens visioner för framtiden fastslås att svensk idrott ska vara mer nyfiken och välkomnande. Idrotten ska inspireras av de förändringar som sker i samhället och föreningarna måste bli bättre på att möta människors olika behov så

att fler känner sig välkomna på sina villkor och blir motiverade att idrotta hela livet (Riksidrottsförbundet, 2017).

Regeringens anslag till idrotten har i första hand riktat sig till etablering av nyanlända. Nyanländ avser en person som är mottagen i en kommun och som har beviljats uppehållstillstånd på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. En individ kan vara nyanländ under tiden som hen omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga omkring två till tre år (Migrationsverket, 2016b). Men av erfarenhet genom arbetet med studien har projekten även inkluderat barn och ungdomar som haft en längre vistelse än två-tre år, det vill säga barn och unga som inte längre omfattas av etableringsinsatser och kan definieras som nyanlända. Mot den bakgrunden används begreppet flyktingbakgrund när föreliggande studie diskuteras. FN:s flyktingkonvention definierar en person med flyktingbakgrund som: "en person som flytt sitt land med anledning av en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk uppfattning, som befinner sig utanför det land, vari han är medborgare och som på grund av tidigare nämnd fruktan inte kan eller vill återvända till det landet" (UNHCR). Flyktingbakgrund fungerar då som ett paraplybegrepp och innefattar alla barn och vuxna som tvingats fly sitt hemland, oavsett hur lång vistelsetid de haft i Sverige. I samband med att tidigare forskning presenteras förekommer också begreppet utländsk bakgrund. Detta begrepp används för att de aktuella författarna använder det i sina texter. Fundberg (2012) beskriver tre kategorier som kan definiera en person med utländsk bakgrund: 1) en person som är född utomlands, 2) en person som är född i Sverige men där båda föräldrarna är födda utomlands, samt 3) en person som är född i Sverige med en förälder född utomlands. Svensk bakgrund definieras av Fundberg som en person som är född i Sverige och har två föräldrar som också är födda i Sverige.

Under våren och sommaren 2017 genomförde Värmlandsidrotten en kartläggning av 2016 års projekt för att se hur många barn och

ungdomar som hade deltagit samt hur resurserna hade fördelats i kommunerna. Detta var möjligt tack vare den återrapportering som föreningar lämnade in efter avslutat projekt. Totalt genomfördes 58 projekt i de värmländska föreningarna. Resultaten visade att 1 936 unga hade deltagit i olika aktiviteter (observera att en och samma individ kan ha medverkat i flera projekt). Av dem var 1446 pojkar (74 %) och 490 flickor (26 %). Totalt 17 olika idrotter/aktiviteter representerades. Det var ett brett spann av olika idrotter, men fotboll var den klart dominerande idrotten. Projekten tilldelades ekonomiska resurser på mellan 5000 - 118 750 kronor. Totalt beviljades projektmedel till en summa av 1 454 180 kronor under hela året (Värmlandsidrotten, 2017)

Beskrivningen ovan visar att många inkluderingsprojekt pågår och nya startas kontinuerligt upp. Idrottsrörelsen efterfrågar dock mer kunskap för att kunna utveckla sitt inkluderingsarbete. Projektets syfte var därmed att på uppdrag av Värmlandsidrotten utveckla ny kunskap som har betydelse för idrottens arbete med inkludering. Mer preciserat var projektets syfte att studera hur regeringens extra satsning på inkludering i idrotten realiserats i värmländska idrottsföreningar. För att göra detta fokuserar föreliggande rapport på a) vilka övertygelser, föreställningar och idéer om inkludering som finns hos värmländska idrottsföreningar som fått medel att arbeta med inkludering och b) hur ungdomar som har en flyktingbakgrund och deltar i värmländska idrottsföreningar som fått medel att arbeta med inkludering beskriver möjligheten att börja och fortsätta idrotta.

2 Tidigare forskning och val av perspektiv

Det är uppenbart att Statens och Riksidrottsförbundets mål med svensk idrott innefattar att främja hälsa och fysisk aktivitet i alla befolkningsgrupper. Dessutom att ett hållbart och långsiktigt idrottande står i fokus och att alla barn ska kunna delta på sina villkor. Men hur fungerar då detta arbete i praktiken? Har barn och ungdomar oavsett bakgrund samma förutsättningar när det kommer till idrott i Sverige? Generellt sett lockas många personer med utländsk bakgrund till idrott och relativt många är aktiva inom den svenska föreningsidrotten. Pojkar med utländsk bakgrund är representerade i en märkbar högre grad än flickor med utländsk bakgrund, men idrotten har visat sig vara betydelsefull för båda könen (Fundberg, 2017). Möjligheten att hitta en egen arena och kunna göra något tillsammans med andra anses mycket värdefullt. De flesta, både pojkar och flickor, har uttryckt att de har kul och att det bidrar till en social gemenskap och en meningsfull fritid. Ändå tycks många föreningar uppleva att rekryteringen av barn och ungdomar med utländsk bakgrund är en utmaning (Lundvall, 2009).

Vad denna utmaning beror på kan ha flera möjliga orsaker. Det tycks vanligt att ledare pekar ut ungdomarnas hemförhållanden eller föräldrarnas uppväxt som orsaker till huruvida ungdomarna kommer in i idrotten eller ej (Fundberg, 2017). I en undersökning (Riksidrottsförbundet, 2010) uttryckte ungdomar med utländsk bakgrund som inte ville delta i föreningsdriven idrott att det berodde på att de hellre motionerade på egen hand eller att det kostade för mycket. Detta gällde både pojkar och flickor (och var till viss del samma anledningar som gjorde att ungdomar med svensk bakgrund inte ville föreningsidrotta). En annan orsak var att de helt enkelt inte var intresserade av idrott. Av de ungdomarna som tidigare hade varit med men slutat idrotta var det betydligt vanligare att ungdomar med utländsk bakgrund uppgav att de hellre satsade på skola/utbildning i stället för idrott än vad det var bland ungdomar med svensk bakgrund.

Det gällde både pojkar och flickor. Vidare var det färre barn med utländsk bakgrund som hade möjligheten att bli skjutsad av en vuxen. Detta gör att de blir beroende av att kunna gå, cykla eller åka kollektivt till träningen, vilket i sin tur kan försvåra medverkan i idrott. Cirka 20 procent av de med utländsk bakgrund uppgav att ledarna inte behandlade alla lika och att de därför hade slutat (Riksidrottsförbundet, 2010).

En annan orsak som kan försvåra möjligheten för inkludering är att synen på idrott kan skilja sig mellan personer och kulturer. Hertting och Karlefors (2012) beskriver detta som *idrottens olika bilder*. Den svenska idrottsrörelsen är något som många får med sig från barnsben. Bilden av vad idrott innebär är inte lika självklar för andra, och man har sett en viss problematik kring det faktum att idrotten är så djupt rotad i den svenska folksjälén. För de som vuxit upp med en annan bild av vad idrott innebär kan det ”självklara” svenska systemet göra det svårare att delta i idrott (Hertting & Karlefors, 2012). Det finns liknande slutsatser i de utvärderingar som gjordes av Handslagets integrationsprojekt. Där framgår att ledare inom den svenska idrottsrörelsen hade vissa svårigheter med att visa förståelse för ungas tidigare erfarenheter och bilder av idrott. Utvärderingarna fann exempelvis att barn och unga som inte deltog i idrott betraktades som en grupp som bör ”göras om” till en grupp som ska vilja delta i den svenska idrotten (Carlsson, 2007; Fundberg & Pripp, 2007; Lundvall, 2007).

Hertting och Karlefors (2012) lyfter fram att nyanlända barn och ungdomar som kommer till idrotten inte bara ska anpassas till den svenska modellen, utan även kan vara med och omforma och utveckla den. Ledares inställning att unga måste ”göras om”, ”integreras” eller ”bli som oss” för att kunna delta i svensk föreningsidrott verkar dock genomsyra flera undersökningar. Fundberg (2017) menar att det föreligger ett problem med just begreppet integration då det tar utgångspunkt i att något ska integreras i något annat, exempelvis att en minoritet ska integreras med en majoritet. Indirekt förutsätter

detta att olika grupper ska föras samman. Ledare kan då tendera att fokusera på just olikheterna istället för likheterna. Han menar vidare att ledare dessutom sällan verkar reflektera över om föreningsidrotten i Sverige eller ledarens egen roll kan vara orsaker till upplevelser av idrott.

Forskningen indikerar att idrotten har stor betydelse för många unga men att den kanske inte alltid är så välkomnande som den vill ge uttryck för. Internationella studier (Spaaij, 2015) har visat att de sociala och kulturella normerna som återfinns i idrotten kan innebära att minoriteter känner sig alienerade och marginaliserade. Fundberg (2017) diskuterar ur ett svenskt perspektiv att det förekommer former av både rasism och exkludering och att idrotten är komplex, en individ kan uppleva idrott i form av både gemenskap och utanförskap. Han menar att det kan grunda sig i både ledares och lagkamraters beteende.

Agergaard (2011) argumenterar för hur offentliga satsningar, liksom statens öronmärkta resurser till idrottens inkluderingsprojekt, bidrar till att ideella föreningar "gör" välfärdspolitik. Agergaard menar att offentliga myndigheter levererar ekonomiska resurser och riktlinjer som påverkar styrningen av idrottsföreningarnas verksamhet. Idrottsföreningarna blir då en aktör i ett välfärdsprojekt som ska övervakas och mätas. I Agergaard (2011) och Agergaard, Michelsen la Cour och Treumer Gregersen (2016) beskrivs hur idrottsledare då måste balansera mellan rollen som den lokala idrottsledaren, vilken tillgodoser intressen för de lokala medlemmarna, och rollen i att införliva och leva upp till politiska mål. Agergaard (2011) diskuterar med utgångspunkt i Bjerregaard m.fl. (2009) att alla föreningar inte är villiga att ställa upp på att arbeta med välfärd, de känner inget ansvar för att arbeta med det bredare samhället. Deras ambitioner är istället att utveckla idrotten i sina föreningar och de känner att de måste kompromissa om de också ska arbeta med integration. Vidare visar Agergaard m.fl. (2016) att tanken verkar vara att unga ska ges en roll som idrottare, men att tendensen är att de blir mottagare av

aktiviteter och att idén om att producera framtida medlemmar skjuts på framtiden. Unga som deltar i inkluderingsprojekt blir då kunder i en offentlig välfärdsservice istället för idrottare. Agergaard m.fl. (2016) skriver att mycket forskning om inkludering handlar om deltagarantal, assimilationsprocesser och idrottens roll för integration och att politikens vilja på området därmed reproduceras. De menar att det också är viktigt att fokusera på hur aktörer som är målgruppen förhandlar dessa frågor.

Det kräver studier med utgångspunkt i ungas egna upplevelser av idrott, men också under vilka förutsättningar de har möjlighet att idrotta. Det gäller exempelvis föreningars idéer om vad som är idrott och inkludering och som unga med flyktingbakgrund måste förhålla sig till. Likt ett barndomssociologiskt perspektiv sätts unga med flyktingbakgrund i centrum som en aktiv agent i de sociala processerna (James, Jenks & Prout, 1998). Det handlar om hur unga med flyktingbakgrund upplever och handlar i relation till förutsättningarna för att idrotta i Sverige. Med utgångspunkt i Alanens (2014) barndomssociologi är en central utgångspunkt i studien att unga med flyktingbakgrund har olika resurser och tillgångar, som ger särskilda förutsättningar att tolka och värdera idrottsaktiviteter men också skilda möjligheter att skapa och påverka idrottsaktiviteter som de deltar i. Därmed också skilda förutsättningar att bli inkluderade och delaktiga i den svenska idrotten. Häri kan Sayads migrationsociologi bidra till en ökad förståelse för idrottens inkluderingsarbete. Sayad menar att immigration är en pågående process som börjar med emigration, och det är en process som inte enbart leder till en anpassning till det nya landet, utan det blir en sammansättning av vem individen var då och är nu (Sayad, 2004; Saada, 2000). Framförallt handlar det inte om att se brister och problem och att individen saknar något, utan istället se dynamiken i förhållandet mellan vem individen är i relation till de förhållanden de möter i Sverige. Det är också en process där individuella migrationsprocesser skapar en kollektiv rörelse som förändrar miljön där dessa individuella erfarenheter görs. Det ger unga med

flyktingbakgrund agens och handlingskraft både individuellt och kollektivt. Föreliggande studie riktar blicken mot hur unga med flyktingbakgrund använder de resurser de har och hur ledare och föreningar värderar deras resurser. Det är i skärningspunkten mellan ledarnas idéer och övertygelser om inkluderingsarbete och ungas möte med idrotten som regeringens extra satsning på inkludering i idrotten realiserar i värmländska idrottsföreningar.

3 Om metoden

I studien användes en fallstudiedesign. Just fallstudiemetoden är lämplig för att öka förståelsen för de processer som ingår i olika händelser, projekt och program och kan på ett bra sätt fånga situationer och miljöer som påverkas av interventioner rörande en policy eller speciella program (Yin, 2007; Merriam, 1994). I föreliggande studie gjordes det genom att använda Värmland som ett fall för att studera och analysera hur regeringens extra satsning på inkludering i idrotten realiserats i värmländska idrottsföreningar.

3.1 Analys av projektansökningar

Under våren 2017 inleddes studiens datainsamling genom att analysera idrottsföreningars projektansökningar. Idrottsföreningar som ville arbeta med inkludering hade möjlighet att söka ekonomiska medel hos Värmlandsidrotten, vilket förutsatte att de formulerade och skickade in en projektansökan. Ansvariga på förbundet bedömde sedan om föreningen skulle erhålla inkluderingsmedel. Genom att studera vad föreningarna önskade bedriva för verksamhet var syftet att få kunskap om hur föreningarna själva formulerade och tolkade uppdraget. I studien analyserades samtliga 60 ansökningar som erhållit medel. Ansökningarna tillhandahölls av Värmlandsidrotten. Analysen av projektansökningarna var inspirerad av ideologkritisk textanalys (Bergström & Boréus, 2012). Fokus låg härigenom på vilka huvudsakliga idéer som framställs om hur inkluderingsarbetet önskas bedrivas och organiseras, vilka antaganden som finns hos föreningarna och vad ses som accepterat i idrottens arbete med inkludering. Ansökningarna omfattade cirka två A4 sidor. Det varierade hur detaljrikt varje förening hade skrivit sin ansökan. Generellt var inte ansökningarna så utförligt skrivna att det gick att göra alltför mångfacetterade analyser (jmf. Svenders [2012] analys av

ansökningar inom Handslaget). Analysen¹ fokuserade därmed på att läsa igenom ansökningarna flertalet gånger och hitta de övergripande mönstren.

3.2 Fokusgruppsintervjuer

Parallellt med analysen av projektansökningarna genomfördes fyra fokusgruppsintervjuer med 21 föreningsledare (2 x 6, 1 x 5, 1 x 4) från 19 värmländska föreningar (två föreningar önskade att komma med två representanter). Avsikten med fokusgruppsintervjuerna var att undersöka ledarnas delade erfarenheter av att arbeta med idrott och inkludering. Fokusgrupper bidrar till kunskap som baseras på de kollektiva erfarenheter som växer fram när gruppens deltagare interagerar med varandra (Dahlin-Ivanhoff & Holmgren, 2017). I och med att ledarna integrerade med varandra var förhoppningen att det kom fram beskrivningar som inte varje enskild ledare hade kommit fram till på egen hand. Enligt Dahlin-Ivanoff och Holmgren (2017) är en vanlig rekommendation vid fokusgruppintervjuer sex till tolv personer, men de skriver att forskare erfarit att fyra till åtta personer är en bra gruppstorlek. De menar att engagemanget hos deltagarna i varje grupp är viktigare för resultatet än vad antalet deltagare är.

Kontaktuppgifter till idrottsledare/idrottsföreningar erhöles via Värmlandsidrotten. De 19 föreningarna hade det gemensamt att de hade fått stöd av Värmlandsidrotten för att arbeta med inkludering. Det gjorde det möjligt att bjuda in deltagare som hade relevanta erfarenheter av just inkluderingsarbete. Urvalet gjordes strategiskt för att få en variation i idrotter och en geografisk spridning över Värmland. Ledarna fick först ett skriftligt informationsbrev via mail och kontaktades sedan över telefon. Några ledare avböjde medverkan och i vissa fall var kontaktinformationen felaktig. Slutligen nåddes det

¹ Samtliga analyser i studien har gjorts i samverkan mellan rapportens båda författare.

ursprungliga målet att sätta samman tre fokusgruppsintervjuer (3 x 7). Dock blev det tillsammans sex bortfall (två glömde bort, två behövde jobba och två blev sjuka) vilket resulterade i att bara 15 ledare hade fått delge sina erfarenheter efter den tredje intervjun. Därför valdes att sätta in ett extra intervjutillfälle. Vid detta tillfälle deltog tre respondenter som tillkommit genom ett extra urval och tre respondenter som av olika anledningar missat tidigare intervjutillfällen. Urvalet representeras av flera olika idrotter och olika typer av föreningar (ex. små och stora, stad och landsbygd, lagidrotter och individuella idrotter). Totalt var det föreningar från 12 värmländska kommuner som var representerade. Av de 21 respondenterna var det sex kvinnor och femton män. Varje grupp var könsblandad och innehöll en variation av olika idrotter och föreningar.

Samtliga intervjuer genomfördes på Karlstads universitet av rapportens försteförfattare som samtalsledare och rapportens andreförfattare som observatör. Observatörens roll var att föra anteckningar som skulle användas som stöd i kommande analys. Observatören ställde därmed inga frågor under intervjuerna. Varje intervju pågick en och en halvtimme. Idrottsledarnas medverkan var frivillig och de gav ett skriftligt medgivande efter att ha fått fullgod information om projektets syfte och genomförande. Intervjuerna fokuserade ledarnas erfarenheter av att arbeta med inkludering. Intervjuarens roll var, istället för att ställa specifika frågor, främst riktad mot att skapa förutsättningar för en dynamisk diskussion och att diskussionen fokuserade på deras erfarenheter av att arbeta med inkludering. Dock användes en intervjuguide som ett stöd för att, om det behövdes, styra ledarnas gemensamma diskussioner. Intervjuguiden innehöll frågor som: Kan ni beskriva er erfarenhet av arbetet med unga med flyktingbakgrund? Hur har ni upplevt ungdomarnas möte med er idrott? Hur har ni tänkt i inkluderingsarbetet? Interaktionen och diskussionen mellan deltagarna var levande och intensiv. Intervjuerna skedde därmed med

begränsad påverkan från intervjuaren. Idrott och inkludering visade sig vara ett fokusområde som i hög grad engagerade ledarna.

Intervjuerna spelades in på en Mp3-spelare och transkriberades sedan. Det utskrivna datamaterialet lästes igenom flera gånger samtidigt som det gjordes anteckningar. För att få en helhetsförståelse av ledarnas diskussioner och deras gemensamma perspektiv krävdes hela tiden en nära relation till utskriften. Men grund i tematisk analys (Braun & Clark, 2006) byggde analysen därmed på en rekursiv process där analysen hela tiden rörde sig mellan rådata (observatörens sammanfattande anteckningar, inspelningar och intervjuutskriften), koder och teman. Denna analys skedde också hela tiden horisontellt och vertikalt, alltså både inom varje grupp men också mellan de fyra olika grupperna. I analysen söktes ledarnas gemensamma beskrivningar om hur de organiserat sin verksamhet och hur de upplevt arbetet, men också vilka idéer som föregick organiseringen och deras upplevelser, både gällande vad som gjorts och deras beskrivningar om det fortsatta arbetet.

3.3 Individuella intervjuer

Slutligen gjordes under hösten 2017 17 individuella intervjuer med ungdomar (8 flickor och 9 pojkar) med flyktingbakgrund. Deltagarna var i åldern 15-19 år och hade varit 1-9 år i Sverige. De kom till Sverige när de var mellan 7-16 år gamla. Deras ursprung var från länder i Afrika, mellanöstern och Balkan. Respondenterna hade det gemensamt att de vid tidpunkten för intervjuerna idrottade i föreningar som hade fått medel från Värmlandsidrotten för att arbeta med inkludering. Rekryteringen av intervjupersoner skedde genom kontakter med föreningsledare. Ledarna bjöd in till en träning där intervjuaren (intervjuerna genomfördes av rapportens försteförfattare) kunde presentera studien och tillfråga om någon ville delta. I några fall hänvisade ledarna till lärare eller personal på HVB-hem, som i sin tur förmedlade kontakten med ungdomarna. Urvalet

var strategiskt i meningen att få en variation i ursprungsländer, kön, typ av idrotter och en geografisk spridning i länet. Antalet intervjuer styrdes av att det slutligen fanns en variation i urvalet givet ovan nämnda kriterier. Intervjuerna genomfördes i de flesta fall i samband med en idrottsträning. Dock skedde tre intervjuer på ungdomarnas skolor och tre intervjuer på ett HVB-hem. Intervjuerna varade omkring 30 min.

Mot bakgrund av studiens syfte och teoretiska perspektiv fokuserade genomförandet och analysen av intervjuerna på hur unga med flyktingbakgrund upplever och handlar i relation till förutsättningarna för att idrotta i Sverige. Framförallt handlade det om att i frågorna och analysen se på relationen mellan vem individen är i relation till de förhållanden de möter i Sverige. Intervjufrågorna fokuserade på deras erfarenheter av idrott och fysisk aktivitet och deras upplevelser av att börja och fortsätta med idrott i svenska idrottsföreningar. Analysen utgick till stor del ifrån att hitta mönster i deras beskrivningar av att börja och fortsätta med idrott och vilka kvaliteter och förutsättningar som kommer till uttryck i dessa beskrivningar. En central utgångspunkt i analysen var att unga med flyktingbakgrund har olika resurser och tillgångar, som ger särskilda förutsättningar att delta i svensk föreningsidrott.

Kvale (2006) menar att erkännande av maktrelationen intervjuer är nödvändig för att fastställa objektiviteten och etiken i intervjuforskning. Unga med flyktingbakgrund går att beskriva som känsliga forskningssubjekt. De kan på olika sätt stå i beroendeställning till vuxna och ha en utsatt och marginaliserad position i samhället. I enlighet med Thul, LaVoi, Hazelwood och Hussein (2016) försökte vi vara medvetna om vår position och makt och eftersträvade att lämna över makt till de intervjuade. Detta gjordes genom att de som intervjuades styrde när och var de skulle intervjuas och vilken information de ville dela med sig av. Det betonades att informanten själv fick bestämma vad han eller hon ville berätta i intervjusituationen. Det förklarades också tydligt hur

projektet kunnat nå dem. För att öka respondenternas trygghet var intervjuaren tydlig med vad syftet med intervjun var och vilken typ av frågor som ingick. Intervjuerna genomfördes i miljöer som ungdomarna var bekanta med och kände sig trygga i. Ungdomarnas medverkan var frivillig och de gav ett skriftligt medgivande samt fick fullgod information om projektets syfte och genomförande.

Studien har genomgått en etikprövning. Fokusgruppsintervjuerna och analysen av ansökningarna godkändes av den lokala etikkommittén på Karlstads universitet. Intervjuerna med ungdomarna godkändes av den regionala etikprövningsnämnden i Uppsala.

4 Resultat

Resultatet presenteras i två huvudavsnitt, där det första tar upp föreningarnas perspektiv och det andra tar upp ungdomarnas perspektiv. I delen som handlar om föreningarna presenteras resultatet av ansökningarna och fokusgruppsintervjuerna syntetiserat tillsammans för att få en fördjupad och mångfacetterad bild av föreningsperspektivet. Resultatet visas tillsammans med utvalda citat och i de fall det presenteras ett utdrag från en och samma diskussion mellan flera personer i gruppen är citaten markerade med *. Resultatet presenteras delvis av enskilda citat, det görs inte för att den enskilda ledarens utsaga är särskilt viktig utan för att utsagan speglar gruppen och gruppernas diskussioner.

4.1 Föreningarnas perspektiv

4.1.1 Vägen in och passa in i idrott

Analysen visade att unga med flyktingbakgrund anses vara en grupp som "saknar" något för att per automatik kunna bli en naturlig del av föreningarnas verksamhet. Det framkom att det krävs vissa färdigheter för att "passa in" och för att kunna delta i föreningarnas träningar och tävlingar. Däri framkom främst olika variationer på ungdomarnas (bristande) fysiska förmågor och idrottserfarenheter.

Bilden av ungdomar med flyktingbakgrund som ledarna gav var att de inte hade idrottat på det sätt som idrott utövas i Sverige. De menade att idrotten organiseras på ett sätt i Sverige som inte liknar hur idrott organiseras i deras ursprungsländer. Följande citat lyfter flera delar som framkom angående synen på idrottsförmågor.

Vad är det, kan de det här? Förstår dom? Men där är det svårt att få övningarna och fotbollen till att rulla på för om de inte förstår eller ser så blir det ju hack i hela maskineriet och våra egna då tycker ju inte det är roligt för de förstör övningarna och förstår inte. Men vi har ju gjort så då, att vi ska försöka då att de börjar och så ska de slussas upp så att de lär från början. För mycket bollskickliga är de, men de har inte varit organiserade med offsidor och inkast och allt vad det här innebär. Rörelse, passningskugga, passa varandra och sånt här, det är det vi försöker och lära dem. Men de vill skynda på och vara med. Vara med så högt som möjligt på en gång för fotboll kan dom minsann. Men det är skillnad på fotboll och organiserat matchspel. Det är lite skillnad. Och då stöter vi ju på lite problem då. Bland annat våra egna inhemska om man säger, som tycker att de förstör träningen om de inte förstår. Men vi försöker hela tiden ha dialog och lösa det på det här viset då. Att de får mogna i sin takt och visa att de förstår. (Fokusgrupp)

Ett typiskt uttalande i citatet är att det är skillnad på fotboll och organiserat matchspel. Det är ett resultat som utmanar föreställningen om att fotboll är ett universellt språk, som alla kan "tala" oavsett vem du är och var ifrån du kommer. Vad resultatet visar är att det just är föreställningen om och kunskapen i fotboll som hindrar ungdomarna att bli en del av föreningens ordinarie verksamhet. Detta är inte enbart knutet till fotboll utan, som diskuteras i citatet nedan, idrott i bredare mening.

Sen tror jag, de har väl spelat fotboll. De har väl hållit på med kampsporter och annat men dom har aldrig haft någon ledare direkt som har tränat dem. De har kört som vi gjorde när vi var små, på gatan. Utan ledare, det har varit ideellt. Eller inte ideellt heter det inte utan spontant. (Fokusgrupp)

I analysen så framträdde just idrottsförmågan som ett större hinder för ett deltagande än det talade språket. Ledarna använde också uttrycket förstå i meningen att förstå hur idrott utövas i föreningen och inte i meningen att förstå vad de säger till varandra.

Men det lyftes också fram erfarenheter som inte direkt hade med fysisk förmåga och idrott att göra utan mer handlade om språkliga och sociala förmågor. Citatet nedan från en ansökan illustrerar hur både språk, social förståelse och idrottsförmåga återfanns i föreningarnas idéer om och upplevelser av vilka svårigheter som föreligger i arbetet med inkludering.

Vi har sett att det blir stora belastningar på den ordinarie verksamheten när det kommer ett stort antal asylsökande till en grupp. Språk, social förståelse och fotbollskunnande varierar stort. (Ansökan)

Det ansågs vara en förutsättning för inkludering att ha en social förståelse som var anpassad till vad som förväntade sig av föreningen. Det innebar att kunna ta ansvar för och hantera flera olika delar som inte är direkt knutet till det praktiska utövandet av den aktuella idrotten. Exempelvis diskuterades vid flera tillfällen att unga med flyktingbakgrund har svårt att passa tider. Det och flera andra delar uttrycktes i en ansökan på följande sätt:

Det handlar även om att ställa krav på att hålla tider, se till att man äter och dricker rätt, ordning och reda på träningar och egen utrustning. Många av dessa aspekter är inte helt självklara för de nyanlända. (Ansökan)

I ansökningarna och i intervjuerna går det se att två former av inkludering skildras. Särskilt i ansökningarna. I ansökningarna lyftes det ”svenska föreningslivet” eller ”idrottsrörelsen” fram som något unikt som förutsätter vissa förmågor och färdigheter för att ett deltagande ska kunna ske. Vidare att idrottsrörelsen är en del av det svenska samhället där det finns vissa värderingar och förmågor som är viktiga för att dels bli en del av samhället och dels för att kunna bli inkluderad i idrotten (passa tider, språk etc.). Vad föreningarna framställer är en idrott som är en del av samhället, men också en idrott med vissa idrottsspecifika egenskaper. Det de vill med sitt arbete handlar därmed om att unga med flyktingbakgrund ska bli ”svenska” idrottare men också ”svenskar” i vidare mening. Mot den bakgrunden

är det värt att resonera om i hur stor omfattning unga med flyktingbakgrund har möjlighet att uttrycka sin egen identitet och möjlighet att använda idrotten efter egna önskemål. Vad är det för beteenden, vanor och kunskaper som inte behöver anpassas?

Föreningarna hade olika tillvägagångssätt och förutsättningar att hantera ungdomarnas skilda sociala och idrottsliga kompetenser. Det beskrevs ofta som att det inte bara är att få tillträde till den ordinarie verksamheten, utan att det först krävs ett deltagande i prova på/inlussningsverksamheter. Vissa ledare diskuterade att de formerade prova på verksamheter eller olika former av alternativa lag för denna grupp. Detta gjordes för att de där skulle få lära sig, som uttrycktes i en intervju ”regler och etik och moral, och hur det svenska systemet fungerar”. Tanken med dessa alternativa verksamheter var att ungdomarna skulle få lära sig de färdigheter som krävs för att kunna börja i den ordinarie verksamheten. Det beskrevs i intervjuerna och i ansökningarna som en ”sluss” eller som en ”trappa” till föreningens verksamhet.

Vi ska starta en verksamhet som fungerar som en sluss för dessa ungdomar. De får spela fotboll men kommer in i ordinarie verksamhet när de har lärt sig mer om hur fotboll bedrivs i vår förening och hur vårt samhälle fungerar. (Ansökan)

Dock fanns det exempel på föreningar som hade tanken och också gjorde så att ungdomarna direkt införlivades i den ordinarie verksamheten. Det byggde ofta på idén om att det inte var ett specifikt inkluderingsprojekt. Deras arbete utgick istället från deras ordinarie verksamhet.

*Så vi tänker inte att nu ska vi göra ett integrationsprojekt här, utan vi sökte pengar till fotboll och koner. Så det känns inte som att vi har något slags specifikt integrationsprojekt utan vi integrerar utifrån det vi har liksom.

*Ja det är precis samma hos oss. Inget projekt, utan samma verksamhet som vi har haft i 30-40-50 år i stort sett. Och där är man välkommen.

*Ja. Fast man behöver lite mer resurser. Och så fick vi ju pengar då att söka. Så tänkte vi. (Fokusgrupp)

Vidare visade analysen att individers föreställningar om vad idrott är skapar en grund för spänningar och utmaningar. Det framträdde exempel på hur synen på idrott kunde leda till konflikter mellan ungdomarnas önsknings och föreningarnas verksamhet. Ledarna beskrev hur ungdomar med flyktingbakgrund själva hade en uppfattning om att de kunde spela exempelvis fotboll och därför skulle få spela i vissa lag medan ledarna var mer tveksamma om ungdomarna hade de kunskaper som krävdes att delta i idrott. Vad som kommer till uttryck här är att unga med flyktingbakgrund kan uppleva att deras förmågor och kunskaper nerverderas och att det därigenom uppstår en kamp om hur deras idrottskompetens ska värderas.

Ledarna diskuterade att det är problematiskt att organisera träningar och tävlingar för unga med flyktingbakgrund eftersom de vill idrotta med och tävla mot de som är jämnåriga eller i föreningarnas "riktiga" lag, exempelvis A-lag. Ledarna ansåg dock att detta inte är så lätt. Eftersom de då behöver inkluderas med idrottare som har lång erfarenhet av den specifika idrotten och besitter mer kunskaper och färdigheter än många unga med flyktingbakgrund som inte tidigare har varit med i idrotten. Detta exemplifierades genom att det kan vara svårt att börja i en ny idrott som tonåring: "Så ska man börja som 16-17-åring att spela handboll så är det ju inte så lätt. Och så vill de spela matcher och möter barn och unga som har spelat länge" (Fokusgrupp). I detta sammanhang aktualiserades att tillkomsten av unga med flyktingbakgrund i svensk idrott bryter mot och utmanar hur idrotten fungerar i Sverige. I citatet nedan beskrivs att det är vanligt att barn börjar i idrott i yngre åldrar och därifrån utvecklas och att det är mer ovanligt att nybörjare söker sig till "de äldre lagen".

Nivåskillnaderna har visat sig stora och vi skulle vilja kunna starta nybörjargrupp och därifrån slussa till aktuella lag. Det är för oss en ovan situation att nybörjare på fotboll söker sig till de äldre lagen – traditionellt sett börjar de flesta i Sverige med ny idrott i yngre år. (Ansökan)

Ledarna lyfte fram att det är problematiskt att organisera aktiviteter när utövarna befinner sig på olika nivåer. Det diskuterades att om det anpassas för mycket för nybörjare så är risken att de mer erfarna slutar, men om man inte anpassar för de nya blir det problematiskt att inkludera dem i verksamheten.

Och så känner dom att dom förstår halvdant så är min upplevelse att dom känner sig också i vägen. Och då slutar dom inte för att dom inte vill fortsätta utan för att dom känner sig dumma helt enkelt. Och då blir det som du säger att om man ändrar på för mycket, om man tar för mycket tid på att förklara, då förlorar träningen tempo och då slutar andra istället. Det är jättesvårt att hitta en metod för det. (Fokusgrupp)

Mot bakgrund av att unga med flyktingbakgrund måste "kvalificera" för att föreningen ska kunna erbjuda ett hållbart och långsiktigt idrottande går det ställa frågan; vad händer då med de som inte anses ha de förmågor och färdigheter som krävs för att inkluderas i den ordinarie verksamheten? Detta diskuteras vidare i nästa avsnitt.

4.1.2 Den inkluderande föreningen

Det återfanns idéer i ansökningarna om att föreningarna ska vara öppna för alla. I ansökningarna används frekvent det inom idrotten ideologiska uttrycket "Idrott för alla" i olika former. Exempelvis: "Vår projektidés bakgrund grundar sig på att hitta former för att möta alla grupper, som idag inte finns med i föreningens verksamhet"

(Ansökan). "För alla" verkar vara ett vedertaget sätt att beskriva den syn som man har på idrott och sin egen förening och den verksamhet man söker medel för. Idrott för alla verkar utifrån ansökningarna vara ett starkt förankrat förhållningssätt hos föreningarna. I form av någon övergripande mening går det att tolka som att alla ska kunna vara med och delta i föreningen.

Under fokusgruppsdiskussionerna var "idrott för alla" ett tema som länkade samman medlen föreningarna fått och ledarnas tankar om hållbarhet i deras inkluderingsarbete. Ledarnas diskussioner om den generella värdegrunden och om deras förening erbjuder idrott åt alla hänger ihop med verksamhetens hållbarhet. Vad händer när föreningarna inte får några extra medel för sin verksamhet? Hur ska föreningen utvecklas i framtiden för att kunna erbjuda en verksamhet som är öppen för alla? Medlen de fått och ansökan som de fått skriva skapade tankar och öppnade upp för reflektioner om den verksamhet de erbjuder är för alla. De fick tänka till. En sa: "jag brukar säga det; 'tack för att ni kom hit'. Så att man kan hjälpa även barn som lever i barnfattigdom, för det är väldigt många som gör det." Detta innebar, som nämnts ovan, att de började reflektera över sin egen verksamhet, men också om vad som händer när medlen inte finns längre. Hur ska den inkluderande verksamheten bli hållbar?

Föreningarnas arbete med inkludering hade genererat tankar om den verksamhet som föreningen bedriver. Det hade bidragit till en ökad diskussion i föreningarna om vad det är för strukturer "vi vill ha". Eller som en ledare sa i intervjuerna "ska vi knuffa dem över trösklarna eller ska vi sänka trösklarna". Återkommande i diskussionerna var olika teman om hur inkluderande deras förening egentligen är, de frågade sig själva om deras förening var öppen för alla. De diskuterade då detta i en mer generell mening och inte enbart kopplat till idrottare med flyktingbakgrund. Arbetet med att inkludera unga med flyktingbakgrund hade fått, som lyfts i citatet nedan, föreningsledarna i studien att reflektera om föreningens värdegrund.

Funderar på en massa nya frågor så där. Det tycker jag har varit den största skillnaden. Så där om medlemsavgifter och så, det är inget vi pratat om förut men nu får man börja och i vår värdegrund står det att alla ska kunna vara med och delta och det här. Och så får man liksom, kan vi stå för det här?
(Fokusgrupp)

En återkommande diskussion gällde medlemsavgifter. En del föreningar menade att höga medlemsavgifter är ett problem som hindrar vissa grupper av individer att delta i deras verksamhet. Det skilde sig dock mellan föreningar, vissa hade väldigt låga avgifter och vissa hade betydligt högre. Detta berodde till största delen på att olika idrotter, menade ledarna, kräver olika mycket resurser. Det var också delvis kopplat till vilken kommun man verkade i och hur kommunen stöttade föreningarna med exempelvis kostnader för lokaler. Det verkade finnas en samstämmighet i att kostnaderna generellt bör minskas i föreningen, att fortsätta med subventionerade avgifter för vissa grupper ansågs inte vara hållbart i ett längre perspektiv.

Men när projektet läggs ner, sen då? Alltså, har dom inga medel för att ta sig in i idrottsvärlden eller betala medlemsavgifter eller förmåga eller språk eller vad det nu än är, före. Vad är det då som säger att de har det efter? Alltså när projektet slutar, då försvinner dom för dom har inte råd med att åka på läger en vecka. De har inte råd med nya fotbollskor eller hockeyutrustning. Så man måste ju ha ett tänk, alltså steget vidare. Hur kommer de in i en vardag där de faktiskt, ja som mamma med tre barn har råd att låta alla tre barn gå i en idrott. Hur fasen hjälper man dem med det? Och det gäller ju inte invandrare specifikt, det gäller ju alla ensamstående mammor. (flera instämmer). Det är det som är grejen, hur hittar man och hur förhåller man sig? Alltså vi har det ju lyxigt vi, för alla ledare i vår klubb tänker ju likadant, vi löser det. Men det är ju inte alla klubbar som, utan då börjar någon medlem "varför får han, jag får betala jättemycket och han ingenting". Det är ju inte helt lätt, det är väldigt komplext. (Fokusgrupp)

En återkommande diskussion gällde medlemsavgifter. En del föreningar menade att höga medlemsavgifter är ett problem som

hindrar vissa grupper av individer att delta i deras verksamhet. Det skilde sig dock mellan föreningar, vissa hade väldigt låga avgifter och vissa hade betydligt högre. Detta berodde till största delen på att olika idrotter, menade ledarna, kräver olika mycket resurser. Det var också delvis kopplat till vilken kommun man verkade i och hur kommunen stöttade föreningarna med exempelvis kostnader för lokaler. Det verkade finnas en samstämmighet i att kostnaderna generellt bör minskas i föreningen, att fortsätta med subventionerade avgifter för vissa grupper ansågs inte vara hållbart i ett längre perspektiv.

När det mer gäller organiseringen av idrotten fanns det hos idrottsledarna en idé om att idrotten i Sverige har en historiskt formad logik som reglerar vad som är möjligt och vad som inte är möjligt att göra. Det lyftes bland annat fram att på en viss nivå kan inte alla vara med utan det krävs att det är den eller de bästa som ska få delta.

*Jo, sen har du det här det är jättetrevligt att vi tränar ihop och så här men sen så har du representationslag som ska prestera som ska bildas så mycket det går och gå så högt upp i divisionerna det går. Där får du krav på något annat, där är det inte det här "alla får vara med" utan "den bästa ska vara med". Och då kommer du liksom i ett annat läge.

*Men så är det ju för alla

*Ja jo. Men de lägre nivåerna, de spelar i sjuan - sexan och inte strävar eller har anställd tränare, utan vi lottjar på den här nivån. Men sen så är det ju föreningar som har resultatkrav nästan. Annars så sparkar de tränaren. Där har de inte råd med någon som inte vet vad offside är eller inte kan kasta inkast eller inte gör sitt hemjobb för att det är svårt att springa efter en boll. Där har de inte råd med det. Så lite så är det. (Fokusgrupp)

Det är också i detta resonemang som motsättningen mellan prova på verksamhet och ordinarie verksamhet framkommer. Vad händer när prova på verksamheter avslutas och utövarna ska slussas vidare till den ordinarie verksamheten? Det är i det spänningsfältet som ledarna börjar resonera om att det kan vara nödvändigt att hitta nya

organisationsformer för att idrott ska vara för alla. Flera gånger under intervjuerna uppstod diskussioner som utmanade föreställningar om den idrott som föreningarna erbjöd. Det ska också sägas att diskussionen i de fallen handlade om ledarnas egna föreningar, men vidgades också att gälla den svenska idrottsrörelsen i stort. Bland annat framkom det en idé om att det i framtiden kommer att finnas två parallella idrottssystem. Resonemanget utgick från att det kommer att finnas en verksamhet för de som vill tävla och där framtida elitspelare fostras och en tävlingsfri verksamhet som är mer flexibel och som mer bygger på att få möjligheten att röra på sig.

Får man fantisera så tror jag på mer tävlingsfri verksamhet. Jag tror det kommer bli två parallella idrottsvärldar liksom. Här har vi en klubbverksamhet och vi tävlar och man kanske bygger de här elitspelarna. Samtidigt så har samma förening en tävlingsfri verksamhet där bara varatänket är, alltså om man får önska. För jag tror man missar så väldigt många som slutar framförallt när dom är 14-15 för dom vill inte tävla längre. Och jag är fast övertygad om att det är därför dom slutar, det är inte det att dom inte vill röra på sig. För dom tycker det är roligt men åka iväg på match då och då och matchträning då och då för att ta en plats. Alltså det blir ett bestyr som dom inte vill ha. Så kanske att man behöver två olika idrottsvärldar parallellt med varandra. (Fokusgrupp)

Analysen visade att detta delvis redan förekom i inkluderingsarbetet. Det fanns exempel på föreningar som hade verksamheter som ”öppna träningar” parallellt med traditionell tävlingsverksamhet.

Måndagar har vi en öppen träning där alla får komma och träna. Precis alla. Det brukar komma folk ifrån HVB-hem och runt om i XX kommer de in med bussar. När vi startade det här laget och det kom ut i VF då sa XX något bra: "Vi kan aldrig bli för många. Vi ställer upp fler mål" sa han. Och det är så det funkar. Vi kan aldrig bli för många. Vi hade våra inomhusträningar och det var 45 stycken, det var lite tufft då. Men det gick ju. Det gick. För det var några i laget som stod över bara, "Jag vill kolla på den här träningen, det

spelar ingen roll". Så alla får vara delaktiga. Förutom att vi har ett lag så har vi en öppen träning där alla får vara med. (Fokusgrupp)

Den typen av verksamhet problematiserar och ger fler nyanser till vad som menas med prova på aktiviteter, för i datamaterialet framkommer skilda varianter av prova på aktiviteter. Här handlar det inte enbart om formen utan också, och kanske det viktigaste, idéerna bakom utvecklingen av verksamheten. Lite förenklat går det att dela in det i två idémässigt skilda varianter av verksamheter. En variant av prova på aktiviteter som bygger på idén att utövarna ska lära sig den specifika idrotten för att sedan ha införskaffat färdigheter och kunskaper för att kunna ta steget in i föreningens ordinarie verksamhet. Det är här tankar om "sluss" och "trappa" återfinns. Den andra idén bygger på att erbjuda verksamheter som är mer löst sammansatta och där det ges möjlighet att prova på idrott. Men det finns inte ett huvudsyfte att det ska vara en väg in i traditionell tävlingsverksamhet, även om det kan leda till att vissa "hittar" en idrott som de vill fördjupa sig i. Enkelt uttryckt går det att säga att den senare typen av prova på verksamheter har ett eget värde. I citatet nedan illustreras en variant av en sådan verksamhet.

Många av de här tjejerna har inte en tanke på att spela så organiserat. Då är det kanske en eller två tjejer. Och så är de dessutom så olika åldersgrupper och så unga så man slussar in dem i olika lag så. Men det tycker jag typ har varit den viktigaste känslan, att man ska kunna få vara både bra och dålig. Och sen också kunna gå vidare om man vill, eller få chansen att kunna gå vidare och få verktygen till det. Men också bara kunna så här, ja men ha ballerinas skor och klänning på träning liksom. Fine, kom bara! (Fokusgrupp)

I citatet uttrycks hur idrottens traditionella syn på tävling och träning skapar ensidiga former av idrott. Något som begränsar en bredare variation av idrottsaktiviteter och därmed begränsar tillgängligheten

till idrott för en bredare grupp unga med skilda mål med sitt idrottande.

Detta tema inledes med att redovisa hur föreningsledarna genom inkluderingsarbetet hade börjat fundera på hur inkluderade deras förening egentligen är. Och mycket i ledarnas diskussioner landade i reflektioner om idrottens generella tillgänglighet. Det menades att hindren för att börja och fortsätta med idrott kanske inte skiljer sig så mycket mellan unga med flyktingbakgrund och andra ungdomar.

Det är väl nästan lite samma sak som svenska ungdomar höll jag på att säga. Dom som rör på sig rör på sig ganska mycket och dom som inte rör på sig dom har svårt att komma på något. Eller i vissa fall har föräldrarna en bakgrund där de har rört på sig så kan de få iväg sina ungar. Det är ett arv i det oavsett vart du kommer från. (Fokusgrupp)

I citatet ovan diskuteras att det krävs en förståelse för idrottens plats i individers uppväxtmiljö och deras intresse för idrott och fysisk aktivitet. I detta ligger en idé om att alla unga, oavsett ursprungsland, inte har preferenser för idrott och därmed inte heller visar någon vilja att vara med idrott.

4.1.3 Samverkan

I intervjuerna uttryckte ledarna ett behov av att få en annorlunda och en ny form av stöttning. Framförallt fanns en önskan att den stöttning som idrotten ges skulle vara mer långsiktig istället för att det erbjuds kortsiktiga satsningar på projekt. Ledarna ansåg att det krävs för att skapa en hållbar förändring i arbetet med inkludering.

Vi fick ju frågan på den här dagen på Fröding, jag fick frågan i alla fall, vad kan jag, eller vad kan vi göra liksom? Och jag tycker ju att istället för att ge pengar till projekt och istället titta på frågan hur man hjälper klubbarna att

över sikt kunna sänka tröskeln. För jobbar med de här olika idéerna, det gör klubbarna ändå. (Fokusgrupp)

Kopplat till diskussionen om ett hållbart och långsiktigt stöd till föreningarna återkom temat samverkan. Ledarna menade vid ett flertal tillfällen att för att kunna arbeta med och för att nå en ökad inkludering krävs ett ökat samarbete mellan olika aktörer. Däri nämndes samverkan med andra föreningar och Värmlandsidrotten. Det gällde dock flertalet olika aktörer som exempelvis HVB-hem, Kyrkan och Röda Korset. Vanligast var att kommunernas roll diskuterades. Ledarna betonade att kommunernas förhållningssätt har betydelse för vilka möjligheter de har att organisera sin verksamhet. Det går inte utifrån data i föreliggande studie uttala sig om hur den ”bästa” samverkan skulle kunna se ut, men det går att se att föreningsledarna lägger stor vikt vid samverkan och bedömer det som en viktig del för att utveckla sin förening. Ett försök till sammanfattning av ledarnas diskussioner om samverkan ger att de vill minska ett ”stuprörs” tänk, där olika aktörer agerar på sitt håll.

Jag kom på en till sak apropå att söka pengar som är lite problematiskt därför att nu finns det lite så här stuprör tyvärr, lite här och där. För att som förening kan du idag söka pengar ifrån Värmlands Idrottsförbund som vi har gjort. Du kan söka pengar på Värmlands Friidrottsförbund, Fotbollsförbund, du kan söka pengar från kommunen. Och så finns det några andra sådana här aktörer också som jobbar med integration på 10 olika sätt, 10 olika vägar. Det var ju att kommunen hade sitt koncept. Och så hade idrottsföreningarna sitt koncept. (Fokusgrupp)

Det framkom också åsikter om att söka medel på det sätt som skedde i inkluderingsarbetet. Ledarna menades att förfarandet med att skriva en ansökan ställer krav på att det finns möjligheter för föreningar att formulera bra ansökningar.

Ja men lite grann så. För det är ju ett jätteengagemang som finns där som vi kväver. För jag kan skriva en ansökan och det kan säkert ni också. Därför kan vi få pengar. (Fokusgrupp)

Sådana krav kan innebära att föreningar som saknar möjlighet att skriva fullgoda ansökningar missgynnas och inte får tillgång till dessa extra medel. I citatet nedan diskuteras inte en ansökan till idrottens inkluderingsarbete, men det illustrerar ändå utmaningar i att medel fördelas genom ett ansökningsförfarande.

Han hade sökt pengar hos [...] för att göra en fotbollsturnering - för alla. Vem som helst fick anmäla sig, det var en kompisturnering. Och den var ruskigt dåligt skriven. Jag hade inte heller gett pengar till den. Men jag hade kanske sagt att: "ja men kom in och sätt dig här så kan jag försöka visa dig hur du ska skriva en ansökan". Eller "den här personen kan hjälpa dig att skriva en ansökan". Istället för att säga att "Nej tyvärr, vi kan inte ge pengar till det". (Fokusgrupp)

I ledarnas diskussioner förenades också tankar om samverkan med att föreningarna måste tänka om för att nå en ökad inkludering. Vad som menades var att föreningarna inte kan genomföra denna förändring själva, utan om idrotten ska bli tillgänglig för fler förutsätter det också ett förändrat förhållningssätt hos andra aktörer.

Jag tror inte vi ska assimilera genom att knuffa in alla i samma forum och göra som vi alltid har gjort. För jag tror att det blir för stort jobb för oss. Jag tror att vi skulle kunna sänka trösklar och jobba tillsammans på ett kanske lite annorlunda sätt. Och då menar jag inte bara vi här, utan kommunen kanske behöver tänka om. Hur ska de göra för att möta behovet som finns? För det är ju egentligen en ganska enkel "företagslogik" om man kan kalla det. Alltså behovet som finns: många vill idrotta. Verkligheten är att alla inte får göra det. Hur kan vi stötta föreningar så de kan få lokaler? Och så möts vi där. Annars är vi ju där igen att vi assimilerar in så som vi alltid har gjort på något vis. (Fokusgrupp)

En vidare tolkning innebär att det arbete som idrottsföreningarna gör eller önskar göra kräver stöttning och förändring på en praktisk nivå. Här kan det handla om hur föreningar söker bidrag eller hur kommunikationen med olika företrädare fungerar. Det finns också en vilja att utveckla en mer underliggande dimension som handlar om synen på och föreställningar om vad idrott ska vara. Detta hänger ihop med den mer praktiska nivån. För att kunna hitta samverkan och stödformer krävs också gemensamma idéer om vad det är för verksamhet som ska stöttas och som det ska samverkas om. För att nå dit behövs en dialog mellan olika aktörer, för det kan vara svårt för föreningarna att själva ändra sitt tänk. Det är då lätt att det blir ”som vi alltid har gjort” som en ledare beskrev det.

Slutligen avslutas resultatet av föreningarnas perspektiv med att det framkom tankar om att man som idrottsförening nu och i framtiden inte kan välja att arbeta med individer med flyktingbakgrund. Med detta menades att vi lever i en allt mer globaliserad värld och att frågor om mångfald inte är ett begränsat fenomen kopplat till en särskild satsning. En ledare formulerade detta på följande sätt ”och är det då någon förening som inte har kommit dit än - för jag tror att alla föreningar kommer att komma dit, för vi lever ju i mångfalden så att säga”

4.1.4 Sammanfattning

Resultatet visade att unga med flyktingbakgrund anses vara en grupp som ”saknar” något för att kunna bli en naturlig del av föreningarnas verksamhet, och att det krävs vissa färdigheter för att ”passa in” och för att kunna delta i verksamheten. Idrottsförmågan lyfts som det största hindret för ett deltagande. Det är inte bara att få tillträde till den ordinarie verksamheten, utan först krävs ett deltagande i olika former av prova på verksamheter. Tanken med dessa alternativa verksamheter är att ungdomarna ska lära sig de färdigheter som krävs

för att kunna börja i den ordinarie verksamheten. Det beskrivs som en "sluss" eller som en "trappa" in i till föreningens verksamhet. Vidare visade resultatet att föreningarnas arbete med unga med flyktingbakgrund har genererat tankar om den verksamhet som man bedriver i sin förening. De menar att det kan vara nödvändigt att hitta nya organisationsformer för att idrott ska vara för alla. I intervjuerna uttryckte ledarna också ett behov av att få en annorlunda och en ny form av stöttning av olika samverkansaktörer. Främst diskuterades kommunernas roll. För att kunna hitta samverkan och stödformer diskuterades att det behövs gemensamma idéer om vad det är för verksamhet som ska stöttas och samverka om. För att nå dit uttrycktes ett behov av en ökad dialog mellan olika aktörer eftersom det kan vara svårt för föreningarna att på egen hand ändra sitt tänk.

4.2 Röster från insidan – ungdomar med flyktingbakgrund om sitt idrottande i Sverige

Resultatet som presenteras nedan handlar om unga med flyktingbakgrund som är med i svensk föreningsidrott och specifikt i värmländska föreningar som fått extra medel för att arbeta med inkludering. De har sedan de kom till Sverige börjat med idrott och är fortsatt aktiva. För att få en förståelse för hur det är att börja och fortsätta i idrott i svenska idrottsföreningar fokuserar resultatet på vad som sker när ungdomar med flyktingbakgrund möter idrottsföreningar som fått särskilda medel för att arbeta med inkludering.

4.2.1 *Brister och resurser för inkludering*

Förutsättningen för att de intervjuade ungdomarna började med idrott i Sverige var deras egen vilja att idrotta. Flera beskrev i intervjuerna att de tidigt efter ankomsten till Sverige ville hitta ett forum för att vara fysiskt aktiva och för att idrotta. En förklarade detta på följande sätt ”I början så ville jag ha något fort [...]. Jag hade hela tiden gjort sport och sport”.

Bilden som framträder i intervjuerna är att idrott och fysisk aktivitet alltid har varit en del av respondenternas liv. Detta gäller både livet i deras tidigare hemland och i Sverige. Formerna för idrott och fysisk aktivitet i deras hemländer såg dock inte ut på samma sätt som den organiserade föreningsidrott som de mött i Sverige. Detta beskrevs exempelvis på följande sätt:

Jag har inte spelat i något lag. Men jag har spelat med kompisar, till exempel i klassen vi säger kom fredag, lördag eller söndag vi spela.

Och...

Nej, vi spelar fotboll där men det finns inte så mycket regler. Men vi kan sparka fotboll.

Citaten ovan beskriver hur de var fysiskt aktiva och ägnade sig åt idrott i sina hemländer men att idrotten var mer informell och inte så regelstyrd. Ungdomarna beskrev idrotten i sina hemländer som mer deltagarstyrd, där unga själva i stor utsträckning organiserade aktiviteterna. Dessa skillnader gällde även i fall där samma idrott hade utövats i hemlandet som i Sverige. Dessa erfarenheter kunde upplevas problematiska i mötet med den svenska idrotten.

Flera uttryckte att det var svårt att delta i idrotten för att de inte kunde regler och hur idrotten organiserades. Den typen av utsagor präglades av att det inte bara var att gå med och spela/träna, som exempelvis ”det är inte bara att sparka fotboll”. Det handlade om att förstå regler, taktik och teknik. En uttryckte följande: ”Jag gjorde massor off-side”. Det gäller också här att vara medveten om att det fanns individer i studien som upplevde att de sedan tidigare kunde idrotten och inte såg idrotten i sig som ett problem. En fotbollsspelare menade: ”fotboll kan jag spela det svåra är språket”. På samma sätt som nämns i citatet kunde begränsade kunskaper i svenska upplevas problematiskt, det handlade exempelvis om att det försvårar möjligheterna att förstå ledarens instruktioner. Detta uttrycktes bland annat på följande sätt:

Men alltså om man inte kan språket och börjar i idrott så tycker man det är svårt när ledaren pratar om man inte förstår vad han säger. Och du kan inte fråga honom för du kan inte prata språket. Så jag tycker det är konstigt att börja när man inte kan språket.

Idrottens organisering och språket kan också vara två upplevda hinder som relateras till varandra. Exempelvis visar citatet ovan att var svårt

att förstå språkliga instruktioner och det då också blev svårare att förstå och lära sig om idrotten.

Det är viktigt att lyfta fram att även fast det framkom faktorer som pekade på svårigheter att börja med idrott så verkar det inte ha varit ett tillräckligt stort hinder för att de inte skulle börja och fortsätta med idrott. Dessa svårigheter kan också förstärkas genom att det under intervjuerna fanns frågor där respondenterna fick svara på om de upplevt några hinder. Därmed "tvingades" respondenterna att uttrycka svårigheter med att börja idrotta. Det finns då en möjlighet att de svårigheter som nämndes framstår som större hinder än vad de var. Därmed inte sagt att hindren som framkom inte är verkliga, men det är lite oklart hur starka de har varit för individerna i studien. En tolkning som går att göra utifrån utsagorna i intervjuerna är att de såg en stimulerande utmaning i att överkomma hinder som språk och att lära sig att förstå regler och svensk organisering av idrott. En individ resonerade utifrån svårigheten att börja med idrott på följande sätt:

Alltså jag tänkte inte på det utan jag tänkte bara på mig själv liksom, att jag skulle lära mig. Jag tänkte inte på andra då. Jag tänkte på mig själv, att jag skulle lära mig. Att jag vill lära mig det här.

Några beskrev också hur de lärde sig och förberedde sig om den specifika idrotten på egen hand för att bättre kunna möta upp utmaningar i verksamheten. En sa:

R: Jag kunde reglerna. Det var det första jag hade lärt mig innan jag hade bestämt mig att börja i något lag.

I: Så du lärde dig reglerna själv innan?

R: Kolla på video, kolla på några böcker och fråga mina kompisar som kunde.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang går det att förstå att ungdomarna innehar ett grundlagt intresse för idrott som driver dem även om de inte vet hur idrotten organiseras i Sverige och i begränsad omfattning förstår språket. Vidare verkar de också ha en fysisk kompetens att utöva olika kroppstekniker och idrottsaktiviteter även om de inte har utövat specifikt den idrotten eller utövat idrotten på det sätt som den utövas i Sverige. I citatet nedan talar den intervjuade om att det var svårt att börja med idrott i Sverige på grund av regler och att träna teknik, men att han hade god förmåga att springa genom erfarenhet av långdistanslöpning.

Nej men när jag började i fotboll här så var det ju massa regler och massa grejer som man tränar och ja det var svårt i början. Så det är inte bara att sparka fotboll, det är att träna tekniker och kondition och sådana grejer. Så först var det svårt. Men sen blev det lättare och lättare. Jag var också bra på att springa, jag sprang långdistanser. Men jag kunde inte tekniker eller vinklar och sånt.

Detta är ett exempel på hur de intervjuade ungdomarna när de träder in i idrotten ändå besitter vissa färdigheter som har ett värde i idrotten även om det är vissa delar som är nya och som kräver tid för inläring. Detta beskrevs också vid några tillfällen som "talang", i meningen att de hade lätt att lära sig idrotterna och att det var något som de var bra på. En fotbollsspelare sa:

Det var bra för jag kunde utan att ha spelat tidigare, det var något jag kände att jag var född med. Så den känslan har bara vuxit hela, hela tiden, så det kändes bra att hitta något som man är bra på.

Det är rimligt att unga med flyktingbakgrund känner mening med att ägna sig åt aktiviteter som man upplever sig vara bra på, särskilt om

individen i övrigt befinner sig i en situation där det mesta i vardagen är okänt och kan vara svårt att förstå, inte minst när det gäller språket.

Därmed skulle en tolkning kunna vara att individernas medhavda fysiska kompetens tillsammans med ett driv och intresse för att ägna sig åt idrott bidrog till att övervinna de hinder som lyftes fram i intervjuerna. De kände sig ändå "hemma" i de idrottsföreningar som de var med i. Mot den bakgrunden är det viktigt att reflektera över att även om ungdomarna inte hade idrottat på det sätt som det gjordes i de föreningar som de mötte så var de inte "tomma". Det innebär därmed att inte enbart se att de saknade något (idrottat som vi gör i Sverige) utan de hade med sig erfarenheter och kunskaper som hade ett värde även gentemot det utbud som de mötte i Sverige.

4.2.2 En hjälpande hand

Det går dock inte att förstå och förklara varför ungdomarna i studien idrottar sedan deras ankomst till Sverige enbart genom deras egen vilja att idrotta. I citatet nedan visas att unga med flyktingbakgrund också behöver ett vidare stöd för att underlätta tillgängligheten till idrott:

Det var, ja det var mitt intresse att spela fotboll. Jag spelade fotboll i mitt hemland så jag frågade om jag kunde spela fotboll. Jag berättade för personalen att jag ville träna i ett lag. Jag frågade dom och de fixade ett lag som var samma ålder som mig. Och då började jag spela.

Förutom en egen vilja att idrotta utifrån ett intresse och tidigare erfarenhet av fotboll var personalen på HVB-hemmet behjälpliga för att komma i kontakt med en fotbollsförening. Det var också ett återkommande mönster i intervjuerna att med utgångspunkt i respondenternas egen vilja så har betydelsefulla andra på olika sätt haft en viktig roll för att göra idrotten tillgänglig. Det verkar här ha

betydelse vilken boendesituation som de har haft. Om du bott i ett familjehem så får den familjen en stöttande roll, en sa: ”jag bodde hos ett familjehem då. Och de hittade för mig”, medan om du är ensamkommande och bor på ett HVB-hem har personalen en viktig roll.

Men det är inte enkelt att fånga in de intervjuades väg in i idrotten då analysen visade ett förlopp där olika faktorer har olika betydelser i olika skeenden. Citatet nedan från en respondent som bodde på ett HVB-hem exemplifierar till viss del detta förlopp.

Ja thaiboxning var ju vi grabbarna som bor på HVB-hemmet. De som inte spelar i laget samlade vi ihop alla pojkar som bor här och så bestämde vi att vi skulle spela fotboll. Då var det många som kunde lite boxning och sånt. Och då frågade jag dom om det finns boxningslokaler här i XX eller XX. Och då var det en kille som bodde här före mig i typ ett år eller två år han sa: ja det finns ju jag kan fixa det och säga till personalen. Jag kunde inte prata svenska också då. Så han frågade personalen och de sa ju: "ja det finns ju thaiboxning i XX". Och då var det en personal som hade en son som tränade thaiboxning. Så det blev lättare. Alltså jag fick handskar och kortbyxor och så. Hennes son fixade det. Första taget var det lite svårare, och när jag hade tränat i åtta månader slutade jag helt plötsligt. Men sen kände jag att jag ville träna thaiboxning igen. Jag tyckte att det var kul att träna thaiboxning. Så jag reste tillbaka och fortsatte träna.

Det diskuteras i citatet hur kamraterna på HVB-hemmet tillsammans skapar förutsättningar för idrott genom att dels organisera egna idrottsaktiviteter men också genom att hjälpa varandra att hitta olika idrotter. Dock gör de det med hjälp av personalen på HVB-hemmet. Det framkommer också vilken betydelse erfarenheterna hos kamrater och personalen har, här visade det sig att det var en i personalen som hade en son som tränade thaiboxning som bidrog till möjligheten att låna utrustning. Vad citatet visar är att det är ett nät av relationer och händelser som har betydelse för vilka möjligheter unga med flyktingbakgrund har att idrotta. Det visar också att det kan vara bra

att vara försiktig med att peka på specifika faktorer utan att ha en förståelse för i vilket sammanhang den enskilda faktorn har varit verksam. I citatet ovan visas exempelvis att det var en relation mellan individen, kamrater och personal och att utbudet de facto fanns.

I analysen framkom också att idrotten i sig själv kan vara en hjälpande hand som förstärker deras vilja att idrotta. Deras uttalanden liknar på flera sätt det pågående samtalet i samhället om betydelsen av fysisk aktivitet, en så: ”Det ... det är jätteviktigt för hälsan för kroppen. Och det är viktigt att röra sig”. Det lyftes också fram att idrotten har psykiska fördelar. Det var flera som talade om att idrotten har en avgörande betydelse för att hantera sin livssituation i Sverige. Här framkom hur idrotten får dem att reducera negativa tankar och den stress som de känner utifrån den unika situation som de befinner sig i. Flera av de som intervjuades beskrev att de hade många tankar och att de kände sig stressade, men att idrotten ändå bidrog till ett ökat välmående. Det uttrycktes bland annat på följande sätt:

Det känns bra. Om jag hade många tankar så jag, min hjärna var nästan alltid upptagen. Jag tänker hela tiden. men när jag är här tänker jag inte på något annat. Jag tänker bara på XX [den aktuella idrotten].

Vidare beskrevs hur idrottens betydelse för deras mående kunde sträcka sig bortom tiden för själva utförandet. Intervjuerna visade att deras oro ibland ledde till svårigheter att sova, men det att idrotten kunde bidra till att de kunde sova bättre. En beskrev detta på ett enkelt och konkret sätt: ”När jag inte tränar kan jag inte sova men när jag tränar somnar jag”.

För att förstå ungdomarnas fortsatta deltagande är det också viktigt att uppmärksamma mötet mellan individen och idrottsföreningen. En viktig faktor här verkar vara enskilda ledare. I flera intervjuer lyftes det fram att enskilda ledare spelade en viktig roll för att de skulle inkluderas i föreningens aktiviteter.

R: Det finns inga ord som kan förklara hur bra XX är liksom. Han är fantastisk. Bara bra.

I: Ja. Vad gör han som är så bra då tycker du?

R: Alltså det som jag tycker är, han gör allt från sitt hjärta som jag märkte. Han hjälpte oss mycket och han hjälper oss fortfarande med, inte bara XX. Jag kan inte säga något mer men han är bra.

I: Nej. Vad hjälper han med mer än XX då? Du sa att han hjälper med mer saker än XX?

R: Alltså han ger hopp till oss . Du vet: "Kom igen, det är ingenting. Du klarar det". Alltså han ger tips om skolan eftersom han är lärare på en skola.

De intervjuade uttryckte, som i citatet ovan, att det hos ledarna fanns en stark vilja att främst hjälpa till att utvecklas inom drotten, men också att hjälpa till i bredare mening som rörde andra delar i deras liv. Det kan i föreliggande studie kopplas till att dessa individer har deltagit i föreningar som aktivt har sökt medel för att arbeta med unga med flyktingbakgrund. Det är då rimligt att tro att det är föreningar och ledare med en vilja och intresse att möta och arbeta med denna grupp ungdomar. Vad det i så fall visar är att ett aktivt och medvetet arbete hos föreningar har möjlighet att öka tillgängligheten till idrott hos unga med flyktingbakgrund som efterfrågar idrott.

Betydelsen av mötet mellan individen och föreningen öppnar också upp för att unga med flyktingbakgrund inte enbart väljer att ägna sig åt idrotter som de i någon form tidigare har utövat. I intervjumaterialet visades ett mönster som gör att det är en förenkling att tro att unga med flyktingbakgrund enbart söker sig till idrotter som de tidigare har erfarenhet av från sina hemländer. Det fanns flera exempel på där ungdomarna har börjat i idrotter som de inte tidigare har utövat och i vissa fall inte ens känt till att de fanns.

Jo ja jag hade aldrig tänkt att jag skulle träna boxning. Aldrig hela mitt liv. Men när jag flyttade till Sverige lärde jag mig boxning.

Och ...

Ja, jag tycker om bandy. Så det är den första idrotten som jag började med i Sverige. Jag hade inte sett den förut i något annat land, till exempel Iran eller Afghanistan. Men det är jättesvårt för oss som tränar på is. Förut visste vi inte: vad är is? Eller: vad är skridskor? Men nu känns det lite bättre. Vi kan träna.

Även om det framkom att unga med flyktingbakgrund började i idrotter som de inte tidigare hade provat eller känt till så förekom det också att de idrottade i idrotter som de kände till från sitt hemland. En sa:

Man spelade ju fotboll i mitt hemland. Det var ganska känd bollsport i mitt hemland. Alla killar och tjejer körde ju fotboll där. Så jag visste ju redan vad fotboll var men basket fick jag reda på när jag kom hit vad det var.

Men det visade sig också att även om de kom i kontakt med idrotter som de hade tidigare erfarenheter av var det inte säkert att de valde att fortsätta i den idrotten. Det berodde på vilka föreställningar individen hade, vad denne förväntade sig av verksamheten och hur idrottsmiljön klarade att leva upp till individens förväntningar. En som hade hållit på med kampsport i sitt hemland och började med det i Sverige uttryckte sig på följande sätt: ”Ja, i från början jag provade, men det var inte så hårt som vi brukade, så jag tyckte det var bättre att sluta och börja med något annat.”

Analysen visade att det är flera faktorer som kan styra vilka idrotter de kommer i kontakt med. Ändå verkar mötet mellan individen och

idrottsföreningen, hur den föreningen arbetar och organiserar sin verksamhet, vara särskilt viktigt för ett fortsatt deltagande.

Det fanns också exempel i materialet där ungdomar själva hade varit med att skapa eller deltagit i idrottsföreningar som var ”nya” i meningen att de främst var skapade av unga med flyktingbakgrund. De hade alla varit med i mer traditionell föreningsidrott men istället valt att välja dessa nya miljöer. Det är svårt att utifrån föreliggande material göra en analys som förklarar detta. Men det som går att se är hur dessa verksamheter på något sätt ska erbjuda ett utbud som saknas och att detta uppstått utifrån ett nätverk av unga som sedan tidigare känt varandra genom närmiljön och genom att ha idrottat i andra föreningar tillsammans.

Jag tycker att det är bra för att det, för att det är ett lag där alla är kompisar med varandra, man känner varandra sedan tidigare, vi brukar spela fotboll tillsammans innan XX fanns, vi brukade alltid spela tillsammans, vi byggde laget XX. Det var inte så att vi hittade spelare utanför, vi kände varandra sedan tidigare, då är det lättare.

Detta innebär att de inte bara anpassade sig till rådande svenska förhållanden och befintliga verksamheter. Det visar hur de tog egna beslut och förändrade sitt deltagande i idrott utifrån sina intressen och upplevelser i relation till det utbud som fanns tillgängligt. Det gjordes möjligt genom att de införlivades och förenades i en social gemenskap i idrotten.

4.2.3 Banden som förenar

Idrott verkade för de intervjuade till stor del vara en social aktivitet. Det betonades i intervjuerna hur viktig och betydelsefull gemenskapen med andra är i idrotten. Det formulerades bland annat på följande sätt:

Idrotten för mig betyder att få kontakt med de andra, inte bara spela och vinna, det är att få kontakt med andra få vara social med andra, veta hur man ska bete sig mot andra.

Det beskrevs att de träffade många ungdomar i idrotten och att de kunde knyta nya kontakter, som exempelvis: "Idrotten har hjälpt mig att skaffa svenska vänner" och "Jag fick träffa nya människor som kom från andra länder". I idrotten träffade de och lärde känna ungdomar med både svensk bakgrund och flyktingbakgrund. Det uttrycktes också att den sociala gemenskapen i idrotten hade hjälpt till att utveckla förmågan att prata svenska. En sa: "Ja jag fick lära mig svenska också". Detta var något som flera respondenter lyfte fram. En av de intervjuade diskuterade detta utifrån egna erfarenheter och på en generell nivå på följande sätt:

Ja, det blev ju det. Både språket och allt annat utvecklades, sport är den enkla vägen att komma in i samhället och lära sig språket.

Den sociala gemenskap som skapades genom idrotten var också knuten till hela den sociala miljö som de befann sig i. I de fall idrotten skapade sociala band både i och utanför idrotten verkade det hänga ihop med en övrig geografisk och social närhet. Det verkar krävas mer än själva idrotten för att knyta dessa sociala band. Det finns här en samverkan mellan skolan, idrotten och en allmän geografisk närhet. De beskrev i intervjuerna hur de umgicks och träffade vänner från idrotten i skolan och i närområdet där de bodde. En sa: "Ja, det är vi, vi går i samma skola, vi går tillsammans, vi hänger efter skolan och på helgerna och sånt". Däremot föreföll ett gemensamt intresse för idrott i sig kunna bidra till ett möte och en specifik gemenskap i idrotten mellan unga oavsett bakgrund i övrigt, men som sagt så ledde inte det per automatik till en gemenskap utanför idrotten.

Analysen visade vidare hur respondenterna inkluderades i en bredare idrottsgemenskap sedan de kom till Sverige och började med idrott. Det handlade inte enbart om att de träffade vänner i idrotten och att de hittade ett sammanhang där. Intervjuerna visade också att deras deltagande i idrott gjorde att de införlivades i en bredare idrottsgemenskap. Detta kom till uttryck genom att respondenterna berättade att de tillägnade sig en livsstil och beteende som harmonierade med en idrottskultur. Det handlade exempelvis om att utveckla ett intresse för att konsumera (elit) idrott och för idrottsidoler. En sa:

Först tyckte jag att det var krångligt att kolla på fotboll. Men sen på sistone när jag försökte kolla då var det faktiskt roligt. Jag lärde känna lagen, vad de hette och så. Och personerna som spelade i laget. Då verkade det vara roligt. Så jag försöker titta mer på fotboll när det är viktiga matcher.

Konsumtionen av elitidrott är ett exempel på hur ungdomarna genom sitt deltagande i idrott i Sverige förhöll sig till idrottens meningsbärande strukturer. Häri låg också en förståelse och medvetenhet om betydelsen av att olika klädesmärken förknippas med ett "idrottsliv". En sa:

Jag har Adidas och Nike, alltså om jag ska spela typ fotboll jag gillar ha Adidas på mig men när jag typ idrottar med klasserna och sånt gillar jag att ha Nike.

Ungdomarna inkluderades på så sätt inte enbart i en gemenskap på mikronivå i föreningens aktiviteter. De inkluderades också i mer övergripande (idrottsliga) strukturer som band samman ungdomarna med jämnåriga i föreningen och deras närhet men också med en större (idrottslig) gemenskap. Det stärkte också deras idrottsliga resurser i meningen att de lärde sig koder i idrotten som exempelvis namn på

kända spelare och lag eller värdet av olika märken på idrottskläder. Detta visar hur konsumtion av idrott på olika nivåer, både sitt eget idrottande och intresse för idoler och elitidrott, gjorde att ungdomarna inkluderades i en gemenskap som gav dem en tillhörighet och resurser för att delta i idrott.

4.2.4 Sammanfattning

Förutsättningen för att de intervjuade ungdomarna började med idrott i Sverige var deras egen vilja att idrotta. Flera ville tidigt efter ankomsten till Sverige börja idrotta. Idrott och fysisk aktivitet var en del av deras liv både i deras tidigare hemland och i Sverige. Formerna för idrott och fysisk aktivitet var dock annorlunda i deras hemländer än den organiserade föreningsidrott som de mötte i Sverige. Det kunde vara svårt att delta i idrott i Sverige för att de inte kunde regler och hur idrotten organiserades. Även brister i svenska språket kunde upplevas som ett hinder. Fastän det framkom faktorer som pekade på svårigheter att börja med idrott hindrade det inte att de började och fortsatte med idrott. Det fanns ett grundlagt intresse för idrott och en fysisk kompetens som bidrog till att de idrottade även om de inte kunde och förstod hur idrott organiseras i Sverige och i begränsad omfattning förstod språket. Vidare var mötet mellan individen och idrottsföreningen viktigt för ungdomarnas fortsatta idrottande. En viktig faktor här var enskilda ledare. Resultatet visade vidare hur de intervjuade inkluderades i en bredare idrottsgemenskap från att de kom till Sverige och började med idrott. Det handlade exempelvis om att utveckla ett intresse för att konsumera (elit) idrott och för idrottsidoler. Ungdomarna inkluderades på så sätt inte enbart i en gemenskap på mikronivå i föreningens aktiviteter utan också i mer övergripande (idrotts) strukturer som band samman ungdomarna med jämnåriga i föreningen och deras närhet men också med en större (idrotts) gemenskap.

5 Diskussion

Rapportens övergripande syfte var att på uppdrag av Värmlandsidrotten utveckla ny kunskap som har betydelse för idrottens arbete med inkludering av unga med flyktingbakgrund. Detta uppdrag har sin bakgrund i att idrottsrörelsen tilldelades extra medel från regeringen för att arbeta med etableringen av nyanlända. Denna avslutande diskussion ämnar inte ge några svar eller lösningar på idrottens arbete med inkludering. Istället kommer det att mot bakgrund av studiens resultat diskuteras aspekter som kan ge kunskap för aktörer i att utveckla det fortsatta arbetet med idrott och inkludering.

Resultatet visar att föreningarnas arbete med inkludering har bidragit till att utmana ledarnas föreställningar om vad svensk idrott är och hur idrottens organisering kan begränsa inkluderingen av unga med flyktingbakgrund. Men också för andra grupper av unga med begränsad erfarenhet av traditionell föreningsidrott. I likhet med Sayads (2004) migrationssociologi verkar här individuella migrationsprocesser skapa en kollektiv rörelse som förändrar miljön där dessa individuella erfarenheter görs. Hertting och Karlefors (2012) talar i det sammanhanget om att nyanlända som kommer till idrotten inte bara ska anpassas till den svenska modellen, utan även kan vara med och omforma och utveckla den. Inkluderingsprojekten har fått ledarna att reflektera över och omvärdera förutsättningarna för tillgängligheten till idrott. De har därmed uppmärksammat ett behov av en ny organisering av deras idrott för att sänka trösklarna och öka tillgängligheten till föreningens verksamhet.

Detta visar att om idrotten ska vara tillgänglig för alla, som flera föreningar skriver fram i ansökningarna, krävs det mer än att föreningarna har utgångspunkt i att de inte säger nej till någon. Ledare och föreningar behöver också se bortom det invanda och självklara. En förutsättning för det fortsatta arbetet med inkludering

är att lyfta fram idéer och metoder som utmanar det rådande för att på så sätt utveckla ny kunskap om hur idrott kan organiseras. Härigenom riktas inte blicken enbart mot unga med flyktingbakgrund och deras erfarenheter och färdigheter. Inkluderingsarbetet förstås istället i relationen mellan unga med flyktingbakgrund och den svenska barn- och ungdomsidrottens historiskt formade struktur.

Vad resultatet visar är att många frågor som aktualiseras i samband med inkludering av unga med flyktingbakgrund är frågor som generellt är återkommande gällande tillgängligheten till idrott för unga. Däribland svårigheten att börja med föreningsidrott som tonåring och ekonomiska hinder för att idrotta. Detta var trösklar som ledarna inte tidigare på ett fördjupat sätt hade reflekterat över men som hade förkroppsligades och gjordes tydligt i mötet med ungdomarna i inkluderingsprojekten. Ledarna landade till stor del i uppfattningen att hindren för att börja och fortsätta med idrott inte skiljer sig så mycket mellan unga med flyktingbakgrund och andra ungdomar. Dessutom har tidigare studier visat att det till stor del är av samma anledningar som unga med utländsk bakgrund och unga med svensk bakgrund inte vill föreningsidrotta (se exempelvis Riksidrottsförbundet, 2010). Det uppmanar till viss försiktighet med att ha ett generellt grundantagande att unga med flyktingbakgrund är en homogen grupp med särskilda och likadana behov. Detta kan belysas med hur idrottsledarna i studien diskuterade att unga med flyktingbakgrund är på en annan "nivå", en lägre nivå, som gör det svårt att inkludera dem i föreningens ordinarie verksamhet. Men vad är det som säger, vilket också ledarna uppmärksammade, att detta inte också gäller unga som är födda i Sverige och som aldrig har idrottat i organiserad föreningsidrott? Ur detta perspektiv kan en mer övergripande strategi för att öka tillgängligheten till idrott för unga med begränsad idrottserfarenhet även vara framgångsrik för att öka tillgängligheten för unga med flyktingbakgrund.

Men det innebär inte att idrottande för unga med flyktingbakgrund inte kan omgärdas av särskilda förutsättningar som kräver särskild

uppmärksamhet. Exempelvis diskuterar Fundberg (2017) att det kan förekomma former av både rasism och exkludering och att idrotten är komplex, en individ kan uppleva idrott i form av både gemenskap och utanförskap. Internationella studier har uppmärksammat att de sociala och kulturella normerna som återfinns i idrotten kan innebära att minoriteter känner sig alienerade och marginaliserade (Spaaij, 2015). Utifrån en norsk kontext beskriver Strandbu och Walseth (2014) hur kulturella eller religiösa skäl har möjlighet att begränsa tillgängligheten till att delta i idrott. Men vi menar, mot bakgrund av resultaten, i enlighet med Thiel och Seiberth (2017) att det är betydelsefullt att se till ungas attityder, livsstil och preferenser istället för att applicera deterministiska och enkla idéer om kulturella skillnader som kan ge upphov till stereotypa uppfattningar om ”så kallade främlingar”. Thiel och Seiberth (2017) menar att studier visat att ”främlingen” inte är så olik den ”lokala” som många tror. Därmed har ett arbete mot en generell ökad tillgänglighet till idrott, där idrotten i enlighet med Strategi 2025 (Riksidrottsförbundet, 2017) blir bättre på att möta människors olika behov så att fler känner sig välkomna på sina villkor, troligtvis också bra möjligheter till att bidra till en ökad inkludering för unga med flyktingbakgrund.

Det arbetet kan göras, som Jeanes, O’Connor och Alfrey (2015) diskuterar, genom att lyssna på vad unga med flyktingbakgrund önskar för aktiviteter. Men det är en något förenklad bild. Ett förhållningssätt som ensidigt tar hänsyn till att lyssna på vad unga med flyktingbakgrund uttrycker och önskar riskerar att bortse från den situation de befinner sig i. Vad vi menar är att individer eller grupper av individer riskerar att nekas stöd och resurser för att de inte för tillfället ägnar sig åt eller riktar fokus mot särskilda aktiviteter. De som spelar fotboll accepterar att det är det de vill när de egentligen aldrig fått möjlighet att möta andra idrottsaktiviteter i andra former som skulle kunna öppna upp för ett vidgat och också ett mer hållbart idrottande. Resultatet visar att unga med flyktingbakgrund inte per automatik väljer aktiviteter som de tidigare har ägnat sig åt och/eller känner till. De kan börja ägna sig åt nya idrotter om de upplever mötet

med föreningen och idrotten som positivt. Det resonemanget innebär att det inte räcker att lyssna på de tänkta utövarna utan det kräver också att de erbjuds och får tillgång till aktiviteter som kan skapa nya intressen och öppna upp för fler möjligheter att idrotta. Talet om att "lyssna på" bör därmed ta utgångspunkt i att i möjligaste mån skapa förutsättningar för att unga med flyktingbakgrund ska känna att de har makt över sina egna val och sitt deltagande i idrott. Det går att se som att de blir delaktiga i att forma sitt eget idrottsliv. Detta genom att bli medvetna om och att kunna välja olika idrotter och föreningar och att de känner delaktighet i föreningarna. Vi menar att det finns en risk att exempelvis prova på aktiviteter av inkluderingsskaraktär bidrar till att de blir, vad Agergaard m.fl. (2016) menar, mottagare av aktiviteter och "kunder" i ett välfärdsprojekt mer än idrottare med en egen vilja och egna önsknings. Dock kan det vara ett bra sätt för att få en första kontakt med en idrott, men det är mer tveksamt som en hållbar lösning. Därmed krävs vidare strategier bortom initiala prova på verksamheter.

Det är härigenom viktigt att inte enbart ha fokus på den första tiden i det nya landet, utan istället se inkludering som en process som pågår över lång tid (jmf. Sayad, 2004). Resultatet visar att inkludering i idrott är ett förlopp som sker i olika steg. Det stöd som ska ges och hur unga med flyktingbakgrund ska bemötas för att möjliggöra ett idrottsdeltagande behöver därmed anpassas beroende på var i processen individen befinner sig. Exempelvis krävs det vissa insatser och strategier för att få individer att komma i kontakt med föreningar. I resultat framkom bland annat hur personalen på HVB-hemmen var behjälpliga för att ungdomarna skulle komma i kontakt med idrottsföreningar. Men att möjliggöra ett fortsatt idrottande kräver andra insatser och strategier. Här framkom hur betydelsefullt mötet mellan föreningen och individen var. Inte minst var ledarens beteende centralt. Mot bakgrund av studiens resultat går det dock göra tolkningen att det är viktigt att unga med flyktingbakgrund får möta och komma in i en första idrott. När de kommit in i en idrott ges de

möjlighet att skaffa sig resurser för att sedan på egen hand kunna navigera i utbudet av idrotter.

I likhet med Sayads (2004) migrations sociologi är det här i mötet med idrotten i Sverige som de börjar använda och transformera sina resurser i form av fysisk kompetens, ”talang” och idrottserfarenheter. Resultatet visar att de färdigheter och förmågor som ungdomarna hade med sig användes för att kunna ta del av det idrottsutbud som erbjuds i Sverige. Men det utvecklades och kompletterades med ny kunskap och nya färdigheter under tiden de idrottade i Sverige. Ungdomarna berättade bland annat att de tillägnade sig en livsstil och beteende som harmonierade med en idrottskultur. Detta ökade möjligheterna för dessa ungdomar att hantera sin egen situation, genom att vara med och påverka och skapa sitt idrottsliv. Exempelvis förekom att ungdomarna skapade egna föreningar eller bytte idrott om de inte upplevde att verksamheten levde upp till deras förväntningar. Ur denna aspekt visar de intervjuade ungdomarna handlingskraft och de framstår inte som passiva och beroende. Istället framstår unga med flyktingbakgrund som aktiva subjekt som skapar sin egen sociala värld.

Unga med flyktingbakgrund som hamnar på insidan och blir aktiva idrottare verkar utifrån resultatet ha vissa resurser för att övervinna försvårande hinder. För trots deras medverkan i idrott berättade ungdomarna att det kan vara svårt att delta i idrott i Sverige om det saknas kunskap om regler och hur idrotten organiseras. Hertting och Karlefors (2012) beskriver detta som olika bilder av idrott. För de som vuxit upp med en annan bild av vad idrott innebär kan det ”självkla” svenska systemet försvåra möjligheten att delta i traditionell svensk föreningsidrott. Men ungdomarna i föreliggande studie visar att det inte behöver innebära en exkludering från idrott. Det fanns ett grundlagt intresse för idrott och en fysisk kompetens som bidrog till att de idrottade även om de inte kunde och förstod hur idrott organiseras i Sverige och i begränsad omfattning förstod språket. Det är ett resultat som öppnar för en ökad förståelse för varför vissa unga

med flyktingbakgrund hamnar på insidan idrotten och övervinner de hinder som de trots allt upplever.

Det empiriska materialet i denna studie bygger delvis på ansökningar och intervjuer med ledare från föreningar som aktivt har sökt medel för att arbeta med Statens och Riksidrottsförbundets satsning på inkludering. Det kan innebära att det är föreningar och ledare som är mer aktiva i denna fråga än andra föreningar. Men det är också möjligt att det finns föreningar som gör ett omedvetet eller medvetet arbete med inkludering utan att söka extra ekonomiskt bidrag. I intervjuerna uttryckte också ledarna att de troligtvis hade gjort detta arbete utan de extra medel som de fått, men att det ekonomiska tillskottet bidrog till att de kunde göra lite mer. Det är dock en rimlig tanke att det finns föreningar som överhuvudtaget inte arbetar med eller ägnar tid åt tankar om inkludering (bekräftas också i samtal med företrädare för Värmlandsidrotten). En utmaning i det fortsatta övergripande arbetet med inkludering är att nå ut till dessa föreningar. Ett fortsatt utvecklingsarbete med föreningarna som ingått i studien och liknande föreningar får bedömas som goda och öppnar upp för en vidare utveckling av svensk idrott. Däremot krävs strategier för att nå ledare och föreningar som står långt ifrån i tanke och handling för att vilja förändra sin verksamhet. I Agergaard (2011) diskuteras att alla föreningar inte är villiga att ställa upp på att arbeta med "välfärd", de känner inget ansvar för att arbeta med det bredare samhället. Istället har de ambitioner att utveckla idrotten i sina föreningar och känner att de måste kompromissa om de också ska arbeta med integration. Avseende detta skulle det vara av intresse att i vidare forskning nå kunskap om föreningar som inte sökt medel för att arbeta med inkludering eller överhuvudtaget inte arbetar med dessa frågor.

I relation till ovanstående kan det också vara av intresse att reflektera över finansieringsformen och styrningen av medlen till inkluderingsprojekten. Ledarna diskuterade att förfarandet med att skriva en ansökan ställer krav på att det finns möjligheter för föreningar att formulera bra ansökningar. De menade att sådana krav

innebär att föreningar som saknar möjlighet att skriva fullgoda ansökningar missgynnas och inte får tillgång till dessa extra medel. Det går att spåra en nyliberal tradition i det sätt som medlen fördelades. Detta på så sätt att det sker en förskjutning av kärnfinansieringsmodeller som successivt ersätts av pengar som administreras genom konkurrensprocesser med de aktörer som visar effektivitet och flexibilitet för att uppnå mätbara resultat (Woolford & Curran, 2011; Cureton & Frisby, 2011). Det är de föreningar som uppvisar en vilja och intentioner till ett bra arbete som har möjlighet att få ta del av medlen. De som inte lever upp till de förväntningar som finns har inte möjlighet att ta del av pengarna. Härigenom sker en ökad statlig styrning av verksamheten i de ideella idrottsföreningarna och det uppstår också ett ökat behov av att mäta och kontrollera den verksamhet som bedrivs. Det skulle kunna bidra till att det blir satsningar på korta utvärderingsbara projekt istället för långsiktiga satsningar, något som gynnar föreningar som har resurser och kunskap att skriva fram ansökningar som möter upp de förväntningar som finns på idrotten i samhället.

I studien är rösterna från unga med flyktingbakgrund som är med i idrott, vilket ger intressant kunskap om hur det är att börja och fortsätta med idrott i svenska idrottsföreningar. Det är utifrån den bakgrunden som resultaten ska förstås. Det är kunskap som delvis också går att använda för att förstå unga med flyktingbakgrund som inte har börjat med idrott eller som av olika anledningar valt att sluta med idrott. Men deras upplevelser och erfarenheter får berättas i andra studier. Vidare finns en vilja att rikta studier om idrott och migration just mot barn och ungdomar, vilket givetvis är viktigt och nödvändigt. Däremot skulle det också behövas mer studier som riktar sig mot individer med flyktingbakgrund i olika åldrar. Det saknas idag kunskap om personer med flyktingbakgrund ur ett "idrott hela livet" perspektiv. En sådan kunskap bedöms kunna ge en fördjupad förståelse om inkluderingsprocesser som inte bara avgränsas till tiden som barn och ungdom.

Det gäller att beakta att det arbete som görs i idrottsföreningar i dag attraherar unga med olika kulturella och sociala bakgrunder. En allt för omfattande förändring av idrottens organisering riskerar att idrotten förlorar den dragningskraft som den har på många unga som idag är aktiva. Det gäller här att balansera mellan det ”nya” och ”gamla”. Denna spänning uttrycks också i resultatet där ledarna diskuterar en framtid bestående av två parallella idrottsvärldar. Resonemanget utgick från att det kommer att finnas en verksamhet för de som vill tävla och där framtida elitspelare fostras och en tävlingsfri verksamhet som är mer flexibel och som mer bygger på att få möjlighet att röra på sig. I Riksidrottsförbundets framtidsvision Strategi 2025 skrivs att idrotten måste öppna dörrarna ytterligare för att fler ska känna sig inkluderade och att idrotten skall inspireras av de förändringar som sker i samhället och att föreningarna måste bli bättre på att möta människors olika behov så att fler känner sig välkomna på sina villkor (Riksidrottsförbundet, 2017). Det förutsätter då också att idrotten organiseras så att individer som i dag känner sig hemma i idrotten också gör det i framtiden. Studiens resultat visar att unga med flyktingbakgrund kan inkluderas i idrotten givet dess nuvarande logik.

Föreliggande undersökning har visat betydelsen av att lyfta blicken från målgruppen unga med flyktingbakgrund och också rikta fokus på generella strukturella faktorer i idrottens organisering. Agergaard m.fl. (2016) menar att när speciella grupper pekats ut som ”problemet” förbises strukturella faktorer som barriärer för att delta i idrott. I framtida arbete med inkludering är det förtjänstfullt att idrottens aktörer, för att tala genom ledarna i studien, diskuterar och utmanar vad som är ordinarie verksamhet och vad för strukturer ”vi vill ha”?

Referenser

Agergaard, S. (2011). Development and appropriation of an integration policy for sport: how Danish sports clubs have become arenas for ethnic integration. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 3 (3), 341-353. doi: 10.1080/19406940.2011.596158

Agergaard, S., Michelsen la Cour, A., & Treumer Gregersen, M. (2016). Politicisation of migrant leisure: a public and civil intervention involving organized sports. *Leisure Studies*, 35 (2), 200-214. doi: 10.1080/02614367.2015.1009848

Alanen, L. (2014). Childhood and intergenerationality: Toward an intergenerational perspective on child well-being. I Asher Ben-Arieh m.fl. (Red.), *Handbook of child well-being* (ss. 131-160). Springer: Dordrecht. doi: 10.1007/978-90-481-9063-8_5

Bergström G. & Boréus, K. (2012). Idé- och ideologianalys. I Göran Bergström och Kristina Boréus (Red). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3, 77-101. doi: 10.1191/1478088706qp0630a

Carlsson, R. (2007). Kulturell mångfald inom föreningsidrotten. *Svensk idrottsforskning*, 16(3-4), 10-15.

Cureton, K., & Frisby, W. (2011). Staff perspectives on how social liberal and neo-liberal values influence the implementation of leisure access policy. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 3 (1), 3-22. doi: 10.1080/19406940.2010.544665

Dahlin Ivanoff, S., & Holmgren, K. (2017). *Fokusgrupper*. Lund: Studentlitteratur.

Fundberg, J., & Pripp, O. (2007). Öppnas dörren för fler? Och av vem? *Svensk idrottsforskning*, 16(3-4), 43-46.

Fundberg, J. (2012). En etnisk tackling mot ett kompakt försvar? En kunskapsöversikt om idrott och etnicitet. I C. Dartsch och J. Pihlblad (Red.), *Vem platsar i laget? En antologi om idrott och etnisk mångfald*. (ss. 13-64). Malmö: Centrum för Idrottsforskning.

Fundberg, J. (2017). Idrottsrörelsen och samhällsnyttan – fokus på etnisk mångfald och integration. I J. Faskunger och P. Sjöblom (Red.) *Idrottens samhällsnytta. En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle* (FoU-rapport 2017:1). Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Hertting, K. & Karlefors, I. (2012). *Bilder av idrott. Idrotten som en arena för mellanmännsliga möten och integration*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

James, A., Jenks, C., & Prout, A. (1998). *Theorizing childhood*. Cambridge: Polity Press.

Jeanes, R., O'Connor, J. & Alfrey, L. (2015). Sport and the resettlement of young people from refugee backgrounds. *Journal of Sport and social issues*, 39(6), 480-500. DOI: 10.1177/0193723514558929

Kulturutskottet. (2017). *Statens idrottspolitiska mål - en uppföljning med inriktning på barn och ungdomar: Rapport från riksdagen 2016/17:RFR12*. Stockholm: Sveriges riksdag.

Kvale, S. (2006). Dominance through interviews and dialogues. *Qualitative Inquiry*, 12 (480), 480-500. doi: 10.1177/1077800406286235

Lundvall, S. (2007). Handslagets speciella insatser med inriktning mot mångfald och integration. *Svensk idrottsforskning*, 16(3-4), 66-69.

Lundvall, S. (2009). Idrott, mångfald och genus – hur blir svensk idrott mer färgrik och inkluderande? *Svensk Idrottsforskning*, 1, 27-30.

Migrationsverket. (2016b). Personer kommuner och landsting kan få ersättning för. Hämtad 2018-10-04 från <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Statlig-ersattning/Personer-kommuner-och-landsting-kan-fa-ersattning-for.html>

Migrationsverket. (2016a). Statistik 2015. *Inkomna ansökningar om asyl*. Hämtad 2018-04-28 från <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Oversikter-och-statistik-fran-tidigare-ar/2015.html>

Merriam, S.B. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Studentlitteratur: Lund

Norberg, J.R. (2014). *Statens stöd till idrotten – uppföljning 2013*. Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Riksidrottsförbundet. (2009). *Idrotten vill*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Riksidrottsförbundet. (2010). *Idrott och integration – en statistisk undersökning 2010*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Riksidrottsförbundet. (2016). *Idrott för nyanlända*. Hämtad 2018-10-04 från <http://www.rf.se/Inkluderandeidrott/idrottfornyanlanda>

Riksidrottsförbundet. (2017). *Strategi 2025. Fem utvecklingsresor*. Hämtad från <http://www.strategi2025.se/Strategi2025/Femutvecklingsresor/>

Saada, E. (2000). Abdelmalek Sayad and the double absence. Toward a total sociology of immigration. *French politics, culture & society*, 18 (1), 28-47.

Sayad, A. (2004) *The Suffering of the Immigrant*. Cambridge: Polity Press.

Socialdepartementet. (2015). *Tillägg till riktlinjer för budgetåret 2015 avseende statens bidrag till idrotten*. Regeringsbeslut S2015/04649/FS.

SOU 2008:59. *Föreningsfostran och tävlingsfostran. En utvärdering av statens stöd till idrotten*. Betänkande från Idrottsstödsutredningen. Stockholm: Fritzes.

Spaaij, R. (2015). Refugee youth, belonging and community sport. *Leisure Studies*, 34:(3), 303-318, doi: 10.1080/02614367.2014.8930062010

Strandbu, Å., & Walseth, K. (2014). Young Norwegian-Pakistani women and sport. How does culture and religiosity matter? *European Physical Education Review*, 20(4), 489-507. doi: 10.1177/1356336X14534361

Svender, J. (2012). *Så gör(s) idrottande flickor. Iscensättningar av flickor inom barn- och ungdomsidrotten* (Doktorsavhandling). Stockholm: Stockholms universitet.

Thiel, A Migrant background, culture and ethnicity: sociological terms without explanatory value?!. *European Journal for Sport and Society*, 14 (3), 183-185. <https://doi.org/10.1080/16138171.2017.1360553>

Thul, C.M., LaVoi, N.M., Hazelwood, T.F., & Hussein, F. (2016). "A right to the gym": Physical activity experiences of east african immigrant girls. I M. A. Messner och M Musto (Red.), *Child's Play. Sport in Kids' Worlds* (ss. 165-178). Rutgers University Press: New Brunswick, New Jersey.

UNHCR. FN:s flyktingkonvention. *Vem är flykting?* Hämtad 2018-05-01 från <https://sverigeforunhcr.se/om-oss/vem-ar-flykting>

Värmlandsidrotten. (2017). *Så stöttade idrottsvärmland de nyanlända*. Hämtad 2018-05-20 från <http://www.varmlandsidrotten.se/varanyheter/2017/sastottadeidrottsvarmlanddenyanlanda>

Woolford, A., & Curran, A. (2011). Neoliberal restructuring, limited autonomy, and relational distance in Manitoba's nonprofit field. *Critical Social Policy*, 31(4), 583-606.

Yin, R.K. (2007). *Fallstudier: design och genomförande*. Malmö: Liber.

Inkludering av unga med flyktingbakgrund i värmländsk idrott

Mot bakgrund av den ökade invandringen till Sverige under 2015 beslutade regeringen samma år att stötta Riksidrottsförbundet (RF) med extra medel på 64 miljoner kronor per år mellan 2015 - 2018. Syftet var att ge möjligheter till att skapa fysiska aktiviteter och arbeta med grundläggande introducering av nyanlända flickor och pojkar i det svenska föreningslivet. I föreliggande studie presenteras resultat om hur idrottens inkluderingsarbete genomförts i värmländska idrottsföreningar. Resultatet analyseras och diskuteras utifrån ledarnas idéer och övertygelser om inkluderingsarbete samt vilka möjligheter unga med flyktingbakgrund har att börja och fortsätta idrotta i svensk föreningsidrott. Rapportens syfte är att öka kunskapen om och fördjupa förståelsen för idrottens arbete med inkludering av unga med flyktingbakgrund. Utmaningen i framtida arbete med inkludering är att idrottens aktörer diskuterar och ser över organiseringen av idrotten och vad som är ”ordinarie” verksamhet.

ISBN 978-91-7063-885-5 (tryck)

ISBN 978-91-7063-980-7 (pdf)

ISSN 1403-8099

FORSKNINGSRAPPORT | Karlstad University Studies | 2018:46
